

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

28

СНЕЖНЯ 2016 г.

СЕРАДА

№ 251 (28361)

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Што стаіць за лічбамі ў жыроўцы?

СТАР. 2

Не — «жартам» з піратэхнікай

СТАР. 3

Чэмпіёны віншуюць з Новым годам

СТАР. 6

ПРЫНЦЫПОВЫЯ РАШЭННІ ПАТРЭБНЫ СЁННЯ

Умовы функцыянавання на рынку ЕАЭС беларускіх свабодных эканамічных зон — як мінімум раўнацэнныя

Аб гэтым Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка заявіў на нарадзе па пытаннях функцыянавання і развіцця СЭЗ.

Як адзначыў кіраўнік дзяржавы, пачынаючы з 1 студзеня 2017 года, умовы работы рэзідэнтаў СЭЗ істотна змяняюцца. Прынятыя ў рамках Еўразійскага эканамічнага саюза дакументы скасоўваюць некаторыя мытныя льготы. «Мы вымушаны ўлічваць гэтыя патрабаванні, — сказаў Прэзідэнт. — Разам з тым, у жорсткай барацьбе за інвестара нашы свабодныя эканамічныя зоны не павінны страціць канкурэнтаздольнасць на пляцоўцы Еўразійскага эканамічнага саюза. Умовы іх функцыянавання на рынку ЕАЭС неабходна зрабіць як мінімум раўнацэннымі». Прэзідэнт паставіў перад удзельнікамі нарады некалькі галоўных пытанняў. Яны заключаюцца ў тым, якія канкрэтныя меры неабходна прыняць, каб кампенсаваць страты рэзідэнтаў СЭЗ і захаваць ім спрыяльныя умовы для працы; ці дазваляць дадзеныя меры забяспечыць канкурэнтаздольнасць прадукцыі на традыцыйных рынках збыту.

«Часу на разварушванне няма. Прынцыповыя рашэнні трэба прымаць ужо сёння, каб з 1 студзеня будучага года рэзідэнты свабодных эканамічных зон рытмічна працавалі ў новых эканамічных умовах», — рэзюмаваў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт таксама асабліва ўвагу звярнуў на сацыяльную адказнасць бізнесу і адзначыў недастатковую аддачу ад дзейнасці свабодных эканамічных зон у Беларусі. «Што ўвогуле дзяржава атрымлівае ад функцыянавання гэтых свабодных эканамічных зон? — паставіў пытанне Аляксандр Лукашэнка. — Наша беларуская дзяржава, а не дзяржава, якая знаходзіцца на стадыі развіцця як «бананавая» рэспубліка, дзе заняць чалавека ў нейкай важнай справе — гэта добра».

У сувязі з гэтым Аляксандр Лукашэнка прывёў даныя, што за год ад рэзідэнтаў СЭЗ у бюджэт пералічана грашовых сродкаў крыху больш за \$200 млн. «Але больш за ўсё мяне ўразіла сярэдняя заробатная плата ў свабодных эканамічных зонах, дзе кампаніі не бедныя. Кіраўнікі гэтых прадпрыемстваў і кампаній таксама не бедныя. Але зарплата там прыкладна \$350. Гэта як разумець? Што кіраўнікі гэтых кампаній акуртаненны падладзіліся пад сярэднюю зарплату па краіне і нават ніжэй і добра сібе адчуваюць», — канстатаваў кіраўнік дзяржавы.

Прэзідэнт падкрэсліў, што і ў плане прытоку інвестыцый няма чаканага выніку. «Казалі аб інвестыцыях, але ў гэтым годзе, як мы бачым, інвестыцый амаль няма ў свабодных эканамічных зонах», — сказаў ён.

Па выніках нарады вырашана, што рэзідэнтам свабодных эканамічных зон у Беларусі за кошт падатковых прэферэнцый кампенсуюць большую частку страт ад адмены ў ЕАЭС з 1 студзеня 2017 года мытных ільгот, паведамляе прэс-служба Прэзідэнта. Сярод разгледжаных мер — аслабленні па выплаце ПДВ, арэнднай плаце за зямельныя ўчасткі, падаўжэнне тэрміну заканчэння дзейнасці беларускіх СЭЗ, зніжэнне пароговага аб'ёму інвестыцый пры рэгістрацыі новых рэзідэнтаў. Прадугледжана таксама пашырэнне межы свабодных эканамічных зон «Брэст», «Гроднаінвест» і «Віцебск».

Усе гэтыя прапановы Аляксандр Лукашэнка падтрымаў і даручыў у самыя кароткія тэрміны дапрацаваць праект Указа, накіраванага на павышэнне інвестыцыйнай прывабнасці СЭЗ і стымуляванне інвестыцыйнай актыўнасці рэзідэнтаў.

Прэзідэнт таксама даручыў перагледзець і ўзмацніць дзейнасць Савета па развіцці прадпрыемальніцтва, які закліканы эфектыўна працаваць над агульнымі пытаннямі ў сферы бізнесу і выпрацоўваць адпаведныя ўзгодненыя рашэнні, генерываваць новыя ідэі.

Парламенцкі дзённік

КАБ ПЕРАМАГЛІ АГУЛЬНЫЯ ІНТАРЭСЫ...

Набалелыя пытанні інтэграцыі могуць вырашыць дэпутаты і сенатары

Праблемы рэгіянальнага супрацоўніцтва, сітуацыя на беларуска-расійскай мяжы, выказаны ў адрас нашай краіны ў расійскіх мас-медыя — гэтыя і іншыя балючыя пытанні падняў Уладзімір АНДРЭЙЧАНКА, старшыня Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу, у сваім выступленні падчас сесіі Парламенцкага сходу Саюза Беларусі і Расіі.

СТАР. 2

АБЯРЭГ У ВАШУ ХАТУ

Навуковы супрацоўнік Рагачоўскага цэнтру рамёстваў Таццяна ЦЫРЫКАВА распрацоўвае лямпкі-аб'екты для ўпрыгожвання жылых памяшканняў. Цэнтр знаходзіцца ў вёсцы Странкі. Апошні час вядомая ў раёне майстрыха працуе над вырабам абярага, якога клічуць Хатнікам. — Паводле падання, гэтая лямпка аберагае сям'ю ад хвароб, няшчасця, суроку, — гаворыць Таццяна. — Жыхары нашага і іншых раёнаў заказваюць у нашым цэнтры гэтак прыгожыя Хатнікі і ў якасці падарунка на Новы год.

Фота Анастасіі КЛЕШЧУКА.

ЦЫТАТА ДНЯ

Васіль МАЦЮШЭЎСКІ, першы намеснік прэм'ер-міністра:

«З відавочнай упэўненасцю можна сказаць, што 2016 няпросты год мы завяршаем досыць няярэмна. За год істотна выраслі золатавалютныя рэзервы. Мы спадзяёмся, што 2017 год імат у чым стане больш простым і зразумелым як для рынку ў цэлым, так і для эканомікі краіны. Беларусь як была, так і застаецца адказным пазычальнікам. Ніякіх нявыкананых абавязанасцей у нас ні перад кім з крэдытараў няма, і мы разлічваем, што і ў далейшым не пагоршым тут сваю якасць. Хутэй, наадварот. Улічваючы патэнцыял, думаю, сітуацыя будзе толькі паліпаўнацца».

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 28.12.2016 г.

Долар ЗША	1,9507 ▲
Еўра	2,0374 ▼
Рас. руб.	0,0320 ▲
Укр. грыўня	0,0732 ▼

АДКУЛЬ СТОЛЬКІ АГРЭСІІ?

Тэхнічны прагрэс, здаецца, робіць усё, каб мы даведваліся пра кожны выпадак насілля ў свеце. І вось ужо ствараецца уражанне, што толькі адзін гвалт і ёсць, асабліва калі чуеш аб тым, што і ў звычайнай сітуацыі, сярод блага дня, у людным месцы можна дастаць бензапілу і паказаць усім астатнім, які жа невыносна бывае на душы. Няўжо любіць з нас здольны на такое, няўжо людзі не могуць жыць так, каб абыходзіцца без агрэсіі? Што мы ведаем пра свае ўласныя гвалтоўныя схільнасці? А ў першую чаргу тое, што з'ява гэта часам добра схаваная і мала вывучаная. Таму дадзім слова спецыялістам, якія з практыкі ведаюць, адкуль столькі агрэсіі і ці можна яе кантраляваць. Сваімі думкамі падзяліліся загадчык кафедры псіхалогіі факультэта філасофіі і сацыяльных навук Белдзяржуніверсітэта, доктар псіхалагічных навук, прафесар Ігар ФУРМАНАУ, начальнік аддзела псіхалага-фізіялагічных даследаванняў галоўнага ўпраўлення судова-псіхіятрычных экспертыз Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз Людміла МУН, псіхолог Мінскага

гарадскога цэнтру сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Раман КРУЧКОЎ і псіхолог СШ №125 г. Мінска Людміла ЖУКОЎСКАЯ.

СТАР. 4

Камунальныя стасункі

ХТО І ЧАМУ НЕ ПРывАТЫЗАВАЎ ЖЫЛЛЁ?

Ці можна арэндную кватэру перавесці ў сацыяльную

Шматдзетныя, пенсіянеры, інваліды — большасць беларусаў, якія не прыватызавалі сваю жылплошчу і з лета гэтага года апынуліся ў арэндным жыллі, належаць менавіта да гэтых катэгорыяў. На думку спецыялістаў, пераважная колькасць гэтых грамадзян зрабілі такі выбар свядома, частка іх яшчэ стануць уласнікамі да лета 2017-га. А самыя сацыяльна неабароненыя змогуць вярнуць жыллю статус сацыяльнага памяшкання.

Права ўласнасці на кватэру ўзнікае толькі з моманту дзяржаўнай рэгістрацыі дагавора куплі-продажу ў органах дзяржрэгістрацыі нерухомай маёмасці. Рашэнне грамадзян аб прыватызацыі памяшкання дзейнічае адзін год. За гэты тэрмін людзі, якія падалі адпаведныя дакументы да 1 ліпеня 2016-га, маюць права назбіраць і аплаціць 10% першапачатковага ўзносу ад агульнай сумы за прыватызацыю і аформіць жыллё ва ўласнасць. Пра тое, хто і чаму не прыватызаваў кватэры і што ім зараз рабіць, нам расказава Алена ФЕДАРОВІЧ, начальнік аддзела жыллёвай палітыкі Адміністрацыі Заводскага раёна Мінска.

На 10 ліпеня 2016-га тут 2947 жылых памяшканняў былі пераведзены ў разрад камерцыйных. У верасні іх стала ўжо 1980 — людзі завяршылі прыватызацыю ці вярнулі памяшканню статус сацыяльнага жылля. На 1 ліпеня наступнага года (калі скончыцца тэрмін магчымасці ўнесці 10% першапачатковага ўзносу) у раёне застанецца прыкладна 1—1,5 тысячы кватэр, мяркуюць у Адміністрацыі.

СТАР. 2

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

Знойдзена чорная скрыня Ту-154

Вадалазы паднялі са дна адзін з бартавых самаліцаў. Паводле даных газет «Коммерсант», сведка крушэння самалёта — супрацоўнік берагавой аховы памежных войскаў ФСБ — расказаў пра дзіўную пасадку самалёта на ваду. Паводле слоў відавочцы, Ту-154, замест набору вышыні, стаў хутка зніжацца, ішоў на невялікай хуткасці з ненатуральна здарным угару носам, нібы матацыкл, пастаўлены на задняе кола. Самалёт зачэпаў паверхню мора хвацком, які адваліўся пры ўдары, і хутка птануў. Авіякатастрофа адбылася 25 снежня ў Чорным моры. На борце судна знаходзіліся 92 чалавекі, у тым ліку артысты, журналісты, члены экіпажа. Ніхто з іх не выжыў. Апазваны першыя ахвяры крушэння, выказваюцца папярэднія версіі падзення — тэхнічная няспраўнасць або памылка пілатавання.

Каралеву Вялікабрытаніі другі раз выкрылі ў падтрымцы Brexit

Палітычны аглядальнік Бі-бі-сі Лаура Кюнсберг у эфіры BBC Radio 4 пацвердзіла чуткі пра тое, што каралева Вялікабрытаніі Елізавета II падтрымала Brexit перад рэфэрэндумам аб членстве краіны ў Еўрасаюзе, паведамляе The Guardian. Праз дзевяць месяцаў пасля таго, як The Sun у сакавіку паведаміла аб падтрымцы каралевай Brexit, Кюнсберг са спыскаў на сваю крыніцу ў палаты пацвердзіла гэтую інфармацыю. Паводле слоў сведкі, падчас абеду ў вузкім коле каралева нібыта сказала: «Не разумею, чаму мы проста не можам выйсці з ЕС. У чым праблема?» Букінгемскі палац абверг гэтае паведамленне таблоіда, заявіўшы, што каралева застаецца палітычна нейтральнай — як было заўсёды на працягу 63 гадоў яе праўлення.

Новы прэзідэнт Малдовы асвятці сваю рэзідэнцыю і пазбавіўся ад сцяга ЕС

Пасля ўступлення на пасадку новага прэзідэнта Малдовы Ігара Дадона з афіцыйнай рэзідэнцыі кіраўніка дзяржавы знік сцяг Еўрасаюза, заўважылі журналісты. Раней злева ад увахода вісеў сцяг рэспублікі Малдова, а справа — сцяг Еўрапейскага саюза. Цяпер застаўся толькі малдаўскі сцяг. «Заканадаўства Рэспублікі Малдова не прадугледжвае, што на дзяржаўных установах павінны разьмяшчаць іншыя сцягі. У будучыні ў абавязковым парадку гэта будзе толькі сцяг краіны», — падкрэсліў малдаўскі лідар. Рэзідэнцыя, як паведаміў на сваёй старонцы ў Facebook сам Ігар Дадон, была асвечана.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Кава карысная для сасудзістай сістэмы?

Прафесар Масато Тсуццзі з універсітэта Рюкі раіць піць каву ўсім, хто хоча мець здаровыя і эластычныя сасуды. Паводле слоў спецыяліста, кава спрыяльна ўздзейнічае на сардэчна-сасудзістую сістэму арганізма, у прыватнасці, на невялікія крывяносныя сасуды. Быў праведзены эксперымент, падчас якога добраахвотнікі ва ўзросце ад 22 да 30 гадоў на працягу некалькіх дзён пілі каву з кафеінам ці без яго. У выніку людзі, якія спажывалі звычайную каву, зафіксавалі канцы эксперыменту аб павышэнні тонусу арганізма. Аналіз стану сасудаў паказаў: у людзей, якія пілі каву з кафеінам, прыток крыві быў павялічаны на 30% у параўнанні з астатнімі. Праўда, эфект захоўваўся толькі 75 хвілін. У сваю чаргу, на думку супрацоўніка ўніверсітэта Ёрка, кава памяншае ступень пашкоджання, выкліканага сардэчным прыступам. Але тут галоўнае спажываць напой ва ўмераных аб'ёмах. У цэлым усё больш даследаванняў кажуць пра карысць кавы. Напрыклад, напой ужо звязалі з прадужэннем раку печані, хваробы Альцгеймера і інсульту.

КОРАТКА

Лянід Мальцаў вызвалены ад пасадкі старшыні Дзяржаўнага пагранічнага камітэта і звольнены з ваеннай службы ў адстаўку па ўзросце з правам наазава ваеннай формы адзення і знакаў адрознення, паведамілі БЕЛТА ў прэс-службе беларускага лідара.

Старшыня Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Беларусі Міхал Мясніковіч пакінуў учора звазі ў Кнізе спачування ў пасольстве Расіі ў Беларусі ў сувязі з крушэннем самалёта Ту-154, якое адбылося 25 снежня.

Аранжавы ўзровень небяспекі аб'яўлены ў Беларусі сёння, 28 снежня, з-за моцнага ветру. Цыклон Varuga прынясе на большую частку тэрыторыі рэспублікі вецер да 15—20 м/с, па Брэскай і Гродзенскай абласцях — да 22 м/с. Пры гэтым вецер будзе суправаджацца ападкамі ў выглядзе мокрага снегу і дажджу.

31 студзеня 2017 года ўрад устанавіў месячную мінімальную заробатную плату ў памеры BYN265.

Беларускі сцяг разгорнуты на Міжнароднай касмічнай станцыі. Касманат Алег Навіцкі даслаў з арбіты першыя фатаграфіі са сцягам. Ён разгорнуты ў асноўным модулі расійскага сегмента Міжнароднай касмічнай станцыі «Зорка».

Учора вядомы беларускі футбаліст Аляксандр Глеб стаў бацькам — у шостым раддоме Мінска яго жонка нарадзіла дачку.

Я зноў выбіраю «Звяду»

ГАЗЕТА ДЛЯ ІНТЭЛЕКТУАЛАЎ

Я пастаянная чытачка «Звяды». Сяброў з вашым выданнем ужо гадоў 40. А знаёмства з газетай адбылося яшчэ ў дзяцінстве. Мой бацька Уладзімір Якаўлевіч у 60-х гадах працаваў уласным карэспандэнтам брэсцкай абласной газеты «Зара» па Баранавіцкім, як тады называлі, кустце. Зрэшты, мы яго радка бачылі: пастаянныя раз'езды, камандзіроўкі. То ён прападаў на жніве, то на пасяўной, то на розных мерапрыемствах, то на сустрэчах. Дома ў яго кабінце стаяла пішучая машынка, за якой ён праводзіў шмат часу. Працаваў пераважна ноччу. Аднойчы мы з сястрой прабраліся на яго рабочае месца і даліся артыкул. За што атрымалі папругай па мяккім месцы. Але навука не пайшла на карысць. Нас так і цягнула да яго стала. Вельмі ж было цікава пагартаць газеты, што ляжалі там роўнымі стосам. Сярод іх была і «Звезда». Бацька па нацыянальнасці расі, але цудоўна чытаў і на беларускай мове. У тых часы, мяркую, газета патрэбна

была яму перш за ўсё для работы, бо менавіта тут друкавалі пастановы, партыйныя дакументы, афіцыйныя матэрыялы. А я любіла чытаць вершы, нарысы, фельетоны, хоць мала што ў іх разумела. Так і навучылася мове, якая стала для мяне роднай.

Мне падабаецца, што мая і ваша газета выходзіць на беларускай мове. Вядома, што нават многія «раёнікі» перайшлі на рускую мову. Хаця павінны перш за ўсё рэкламаваць сваё, айчыннае. Люблю чытаць пра людзей, анекдоты, розныя рэцэпты. Але асабліва падабаюцца артыкулы на тэму культуры: пра розныя музеі, выставы. Бадай, толькі «Звезда» можа так цёпла, з замілаваннем расказаць пра чалавека, паказаць яго захапленні і ўнутраны свет.

Лічу, што «Звезда» — гэта газета для інтэлектуалаў. Знойдуць тут нешта цікавае для сябе людзі розных узростаў. Таму хацелася б сказаць усім чытачам і прыхільцам газеты: любіце, шануйце сваё беларускае слова!

Ала КАЗЛОВА, г. Баранавічы.

КАБ ПЕРАМАГЛІ

АГУЛЬНЫЯ ІНТАРЭСЫ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Згодна з інфармацыяй прэс-службы Палаты прадстаўнікоў, у сваім звароце да ўдзельнікаў пасяджэння спікер ніжняй палаты беларускага парламента адзначыў унёсак дэпутатаў у развіццё беларуска-расійскай інтэграцыі. У той жа час ён звярнуў увагу, што саюзныя парламентарыі павінны засяродзіцца ў першую чаргу на вырашэнні праблем, якія тэрмінова патрабуюць рашэння...

Не аднавіцца нашым інтарэсам і сітуацыя ў дачыненні да ЕАЭС, заявіў Уладзімір Андрэйчанка. Ён растлумачыў, што з моманту запуску гэтага інтэграцыйнага праекта не было прынята ні аднаго сур'ёзнага эканамічнага рашэння. Не можа не выклікаць заклапочанасці пераходнае ўзнікненне пытанняў з доступам на расійскі рынак беларускай прадукцыі. Так і засталася на паперы рашэнне, прынятае ў рамках Саюзнай дзяржавы, аб роўнааходных цэнах на газ для беларускіх і расійскіх суб'ектаў гаспадарання.

Спікер Палаты прадстаўнікоў таксама раскрытыкаваў сітуацыю, якая склалася на беларуска-расійскай мяжы. «З 2004 года мы паспяхова ўжывалі адзіную міграцыйную карту, якую за межамі атрымлівалі пры ўездзе ў Саюзную дзяржаву і прад'яўлялі пры выездзе, а цяпер раптам усё гэта стала немагчымым. Прычым зроблена гэта было без усялякіх кансультацый і папярэдніх павадамленняў», — звярнуў увагу Уладзімір Андрэйчанка.

Характарыстычны тон выказванняў у адрас Беларусі і беларускай мовы ў расійскіх сродках масавай інфармацыі, старшыня Палаты прадстаўнікоў адзначыў, што практыка навашанна русафобскіх ярлыкоў на беларусаў не адпавядае саюзніцкаму духу беларуска-расійскай адносін.

Спікер ніжняй палаты нагадаў удзельнікам пасяджэння, што ў 2017 годзе споўніцца 20 гадоў з даты падпісання Дамовы аб Саюзе Беларусі і Расіі. «Гэта гістарычнае рашэнне было прынята не толькі і не толькі палітыкамі. Яно было прынята двума нашымі брацкімі народамі, якія ясна выказалі сваю волю — будаваць новыя незалежныя — расійскую і беларускую — дзяржавы ў цесным, братнім саюзе, абараняючы, дапамагаючы і падтрымліваючы адзін аднаго», — падкрэсліў Уладзімір Андрэйчанка.

Зрабіўшы свой выбар на карысць стратэгічнага саюза з Расіяй, Беларусь заўсёды заставалася яму вернай, як заявіў старшыня Палаты прадстаўнікоў. Ён звярнуў увагу, што Беларусь — адзіны саюзнік Расіі, які стварыў аб'яднаную групоўку войскаў для абароны нашых народаў, адзіная з краін свету, якая прызнала рускую мову адной з дзяржаўных, адзіная еўрапейская дзяржава, якая не далучылася да варажых Расіі блоку і кааліцыі, адзіная з рэспублік былога СССР, якая адкрыта паставіла ўсебаковую інтэграцыю з Расіяй у цэнтр сваёй сацыяльна-эканамічнай палітыкі.

У канцы сваёй прамовы Уладзімір Андрэйчанка заклікаў беларускіх і расійскіх парламентарыяў дзейнічаць энергічна і салідарна ў пошуку вырашэнняў насельніцтва і выказаў перакананасць, што стварэння механізму супрацоўніцтва Беларусі і Расіі павінны дзейнічаць насуперак крызісам, нават калі задачы, якія даводзіцца вырашаць, падаюцца вельмі няпростымі.

Надзея ЮШКЕВІЧ, yushkevich@vziazda.by

Мясцовы час

НЕ БАЯЦА ЦЯЖКАСЦЯ

Як выйсці з аўтсайдараў?

Год таму Пухавіцкі раён, што на Міншчыне, узначаліў Сяргей ЛЕНКАВЕЦ. Сем гадоў Сяргей Дзмітрыевіч працаваў старшынёй Бярэзінскага райвыканкама, дзе за гэты час шмат зроблена, каб рэгіён дастойна выглядаў на фоне іншых. Цяпер, атрымліваюцца, трэба пачынаць усё па новай: па многіх паказчыках Пухавіцкі раён, мякка кажучы, не з лепшых у Мінскай вобласці... І гутарку мы пачалі з самых вострых праблем, якія паўсталі перад новым кіраўніком раёна.

— Пухавіцкі раён вялікі па плошчы, ды і пражывае тут 66 тысяч чалавек, — расказавае Сяргей Ленкавец. — 50% тэрыторыі займае лес, яшчэ столькі ж — землі сельскагаспадарчага прызначэння. Але, не крывячы душой, скажу, што ў раёне вельмі слабая сельская гаспадарка, жывёлагадоўча галяна. За апошні год удалося крыху паправіць сітуацыю. Па вытворчасці малака раён займаў перадапошнюю месца сярод 22 раёнаў вобласці. На сённяшні дзень падняўся на 17-18 пазіцыю. Аднак за год пераламаче сітуацыю ў жывёлагадоўлі немагчыма, для таго каб дасягнуць пэўных паказчыкаў, трэба папрацаваць 2-3 гады. Таму сёння вялікая ўвага ўдзяляецца рэканструкцыі і ўзвядзенню новых вытворчых аб'ектаў, дзе ствараюцца камфортныя ўмовы для ўтрымання стагата. Сёлета ўвялі ў дзевяне 10 кілошчынкаў з 3 тыс. гагалоў. У 2017-м плануем таксама будаваць фермы, мяняць тэхналогіі.

Летась у некаторых гаспадарках кармоў хапіла толькі да новага года. Давалося іх купляць і завозіць з усёй Мінскай вобласці. А гэта, безумоўна, вялікія затраты. Сёлета ўзвядзена 13 сянажных траншэй, дзе можна захаваць 30—35 тыс. тон травяных кармоў. Іх нарыхтавалі ў дастатковай колькасці, хоць на зімова-стойлавый перыяд, а частка прыбодзе на лета. На сённяшні дзень ставіцца задача самым сур'ёзным чынам з кожным месяцам павялічваць колькасць буйной рагатай жывёлы, які маладняку, так і дойнага статку, паколькі шчыльнасць гагалоў у

на 100 гектараў зямлі ў Пухавіцкім раёне нізкая.

У раслінаводства прывірытат паранейшым мяркуем аддаваць рапусу, як адной з рэнтабельных культур.

— Сяргей Дзмітрыевіч, развіццё любога раёна залежыць ад стварэння новых вытворчых аб'ектаў, прыцягнення інвестыцый...

— У Пухавіцкім раёне рэалізацыя праекта па стварэнні Беларускай нацыянальнай біятэхналагічнай кампаніі коштам каля мільярда долараў ЗША. Наконт гэтага падпісаны Указ кіраўніка дзяржавы, адведзены зямельны ўчастак у 160 гектараў для будаўніцтва. Тут плануецца стварыць 1500 рабочых месцаў. Гэта першае такое прадпрыемства не толькі ў Мінскай вобласці, але і ў краіне. Ёсць напрацоўкі па прыцягненні іншых інвестараў. У прыватнасці, для будаўніцтва заводу па вытворчасці мінеральных угнаенняў. Прыцягальнасць раёна ў тым, што ён блізка ад Мінска, тут добрая лагістыка, транспартныя шляхі — чыгунка, аўтастрада.

— Эфектыўная эканоміка, значыць, і сацыяльная сфера на ўзроўні...

— У раённым цэнтры і ў пасёлках Праўдзінскі, Свіслач, Рудзэнск і Дружны, дзе сканцэнтравана асноўная маса людзей, трэба стварыць усё ўмовы для нармальнай жыццяздольнасці. Усяго ж у раёне 313 населеных пунктаў, у тым ліку і маленькія вёскі. У некаторых з іх засталася ўсяго па некалькі чалавек. Але гэта нашы людзі, якія павінны атрымліваць медыцынскія паслугі, мець магчымасць набыць прадукты харчавання і тавары першай неабходнасці, незалежна ад таго, дзе і колькі іх пражывае.

Сёлета значную ўвагу ўдзялялі сацыяльнай сферы: медыцыне, адукацыі, культуры. Правялі рамонт Свіслацкай участкавай балніцы, цалкам уладкавалі аддзяленне. Нармальныя ўмовы для пацыентаў створаны і ў раённым цэнтрыальнай балніцы пасля адпаведнага рамонтна. Прывялі ў парадак дамы культуры ў пасёлках Свіслач, Рудзэнск, Дружны, а таксама ў раённым Цэнтры культуры ў Мар'інай Горцы. У належаў стан прывялі Пярэжырскую, Дружненскую школы, дзе вучыцца больш як тысяч чалавек. Зроблена шмат, але наперадзе яшчэ зорныя планы.

— Якія думкі пераважалі, калі давялося пераязджаць на новае месца працы?

— Не такое яно і новае. Раней я працаваў у Пухавіцкім раёне, а менавіта ў калгасе «Свіслач» (цяпер ААТ «Голас») тры гады галоўным заатэхнікам, адзінаццаць — кіраўніком. У мяне тут засталася жыллё. Так што пераезд прайшоў лёгка. А жонка нават сказала: калі вярнуліся назад, то я ўжо нікуды больш не паеду (смяецца).

— Палохалі ці не тыя праблемы, з якімі давядзецца сутыкнуцца? Цяжка сказаць. Хутчэй, не, не такія мае гады, каб палохацца.

— Неяк не прынята ў службовых людзей распытваць пра сям'ю, дзяцей. А ў вас яны ўжо дарослыя?

— Ды і я сам яшчэ не такі стары — 44 гады (усміхаецца). Сын заканчвае Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт, дачка ў восьмым класе.

— Якім бачыце горад у перспектыве?

— Ставім задачу, каб Мар'іна Горка была на найвышэйшым узроўні. А для гэтага трэба сур'ёзна працаваць. Напрыклад, нам патрэбны фізкультурна-аздаравельны комплекс з плавальным басейнам, сацыяльныя аб'екты.

— Дзякуй за шчырасць. Паспеваем.

Гутарыла Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ, lazovskaya@vziazda.by

Інтэлектуальны капітал

Для навукоўцаў — камфорт і ўмовы

Задача Года навукі — вярнуць прэстыж прафесіі вучонага. Пра гэта заявіў старшыня Дзяржаўнага камітэта па навуцы і тэхналогіях Аляксандр ШУМІЛІН. Паводле яго слоў, у 2017 годзе звязаныя са сферай ведаў вытворчых аб'ектаў на павышэнні камфортнасці працы навукоўцаў, вяртанні прэстыжу прафесіі і стварэнні ўмоў для маладых супрацоўнікаў.

— Адна з галоўных задач — прыцягненне ў навуку моладзі, — адзначыў Аляксандр Шумілін. — Сёння ўсе разумеюць, што тут нельга заробіць вялікі грошай, гэтым займаюцца людзі, якім цікава ствараць новае. Але мы са сваёму боку павінны іх заахавваць. І калі зробіць маладым вучоным высокую заробок мы не можам, то, напрыклад, выдзяляць жыллё — цалкам магчыма. У нас ёсць адпаведная ініцыятыва. Умоўна кажучы, абараніў на працягу трох гадоў вучобы ў аспірантуры дысертацыю — атрымаў права на кватэру ў раённай паліцыі на 20 гадоў. Выяршыў высіць з навукі — кватэру ніхто не забірае, але ў такім выпадку рашту пазыкі прывіздзецца выплачваць за свае грошы.

Па словах старшыні ДКНТ, ужо цяпер з'яўляюцца новыя крыніцы фінансавання інавацый. Днямі ў Маскве былі падпісана пагадненне аб стварэнні Расійска-беларускага фонду венчурных інвестыцый. Гэтая ўстанова будзе ўкладваць сродкі ў камерцыялізацыю навукова-тэхнічных распрацовак. Яшчэ адзін аспект працы — стварэнне інавацыйнай інфраструктуры, у прыватнасці, тэхнапаркаў.

— Таксама нам трэба прыводзіць работу па пытанні

стане наладжванне вытворчасці, — стварэнне электрамобіляў. Першую сотню такіх машын збіраць на базе СЗАТ «БелДжы». Мяркуюцца, што яны будуць выкарыстоўвацца ў якасці таксі. Гэта экалагічна чысты від транспарту, рынак якога імяква расце, таму распрацоўкі ў гэтым кірунку маюць вялікія эканамічныя перспектывы. Ідзе праца і над беспілотнымі тэхналогіямі, калі аўтамобілем кіруе камп'ютар без удзелу чалавека. Медыцынскае, касмічнае прыборабудаванне, лесяхімічная прамысловасць — усё гэтыя сферы не застануцца без увагі навукоўцаў. Мяркуюцца, што да 2020 года будзе створана больш за 1200 навуковых новаўвядзенняў у розных сферах, з'явіцца каля 30 новых вытворчых аб'ектаў, каля 30 прадпрыемстваў мадэрнізуюць, а ў рамках дзяржаўных навукова-тэхнічных праграм інавацыйных праектаў будзе выпушчана на суму больш за 7 мільярд рублёў, чвэрць з якой пойдзе на эканоміку.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ, lyskavets@vziazda.by

У новай вучэбнай лабараторыі хіміфака БДУ.

Тарыфы

ЗА ЦЯПЛО І Ў СТУДЗЕН ЗАПЛАЦІМ МЕНШ ЗА ПАЛОВА

А ў канцы 2018 года, як плануецца, паслугі ЖКК пачнём аплачваць цалкам

Як вядома, Савет Міністраў адпаведнай паставіў зацвердзіць новыя тарыфы на некаторыя віды жыллёва-камунальных паслуг на наступны год. Аб тым, з чым гэта звязана і чаго нам чакаць у камунальнай сферы надалей, карэспандэнту «Звязды» расказаў начальнік упраўлення рэгулявання натуральных манопалій паліна-энергетычнага комплексу і транспарту Міністэрства антыманопольнага рэгулявання і гандлю Дзяніс БІБКАЎ.

прадстаўленне. Больш таго, гэта тыя пазіцыі, дзе людзі маюць магчымасць эканоміць рэсурсы і, адпаведна, свае грошы. Па водазабеспячэнні і водаадвядзенні сёння пакрыццё затрат насельніцтвам складае больш за 40%, а пасля павелічэння тарыфаў гэты ўзровень будзе дасягаць прыкладна 80% ад рэальнага сабекошту паслуг. Далейшая індэксацыя тарыфаў гэтых паслуг дазволіць выйсці ў 2018 годзе на 100% узровень пакрыцця.

Дойдзе чарга да батарэй

Па ацяпленні і гарачым водазабеспячэнні зоймай эксперты вырашылі не спяшацца, а правесці мяккае павелічэнне на рэштках прыпынку ў межах 5 долараў. У ацяпляльны сезон ажыццэўляць больш істотны рост гэтых тарыфаў не зусім мэтазгодна — у людзей гэта наўрад ці выкліча разуменне. А праблема з аплатай цяпла існуе даволі вострая. Начальнік упраўлення паведамліў, што менавіта па цэлазабеспячэнні ў сістэме ЖКК сёння існуе самы нізкі ўзровень пакрыцця, які складае каля 36%. Падём тарыфаў на цяпло на 17% крыху павялічыць пакрыццё насельніцтвам затрат, але гэта будзе не больш за 40% ад рэальнага кошту паслугі. Атрымліваюцца, што сур'ёзнае павышэнне тарыфаў на ацяпленне нам трэба чакаць у міжсезонне.

Стаўка на субсідыі

Сёння ў міністэрстве спадзяюцца, што ў хуткім часе будзе завершана дапрацоўка сістэмы безнаўтных жыллёвых субсідыяў. На гэты конт кіраўніцтва ЖКК крыху раней паведамляла, што будучы зменны падыходы (парогі) ў гэтай сістэме, каб субсідыі маглі атрымаць усё малазабеспячаныя людзі.

Наш суразмоўца адзначыў, што гэта пытанне не зусім у кампетэнцыі іх міністэрства. Разам з тым ён паведамліў,

што новая сістэма субсідыяў у першую чаргу павінна падтрымаць асоб пенсіянераў узросту і сацыяльна неабароненых катэгорыяў грамадзян ва ўмовах росту ўзроўню кампенсацыі насельніцтвам затрат на аказанне жыллёва-камунальных паслуг. Тут выкарыстоўваюцца два прыпынкі — выяўляльны і звышны. Хутчэй за ўсё, у наступным годзе павялічыцца колькасць атрымальнікаў такой дапамогі ад дзяржавы па выяўляльным прыпынку, якім будучы нalicвацца субсідыі аўтаматычна. Акрамя таго, можа павялічыцца і колькасць тых сем'яў, якія пачнуць звяртацца па субсідыі ў выканкамы самастойна.

Па водазабеспячэнні і водаадвядзенні сёння пакрыццё затрат насельніцтвам складае больш за 40%, а пасля павелічэння тарыфаў гэты ўзровень будзе дасягаць прыкладна 80% ад рэальнага сабекошту паслуг.

«Мне здаецца, што толькі ў тым выпадку, калі сістэма безнаўтных жыллёвых субсідыяў запрацуе бездакорна, мы зможам ажыццэўляць істотнае павелічэнне тарыфаў на цёплавую энергію», — мяркуе Дзяніс Бібкаў. У гэтым выпадку такое змяненне тарыфаў стане не вельмі балючым для насельніцтва.

Штокартальная індэксацыя

Відавочна, што пасля гэтай навіны нас пачынае цікавіць яшчэ адно пытанне. Ці будучы налета камунальныя тарыфы расці і надалей? У межах Указа № 550 прадугледжана штокартальная індэксацыя тарыфаў ЖКК. Рост іх будзе абмяжоўвацца пэўнымі параметрамі. У выпадку павелічэння афіцыйных заробкаў работнікаў будучы зменны тарыфы на жыллёва-камунальныя паслугі.

Суразмоўца нагадаў, што ў канцы 2018 года запланавана давесці аплату жыллёва-камунальных паслуг насельніцтвам да 100% ад іх сабекошту. У гэты час сістэма субсідыяў павінна закрыць пытанне з аплатай камунальных паслуг сацыяльна неабароненымі катэгорыямі насельніцтва. А ўсе астатнія павінны будучы плаціць за «камуналку» поўнацэнна, лічыць спецыяліст.

Сяргей КУРКАЧ, kurkach@vziazda.by

ХТО І ЧАМУ НЕ ПРывАТЫЗАВАЎ ЖЫЛЛЁ?

СВЯДОМЫ ВЫБАР СУПРАЦЬ

— Людзі, якія не звярнуліся за прыватызацыяй да 1 ліпеня 2016 года, самастойна зрабілі свядомы выбар, — лічыць спецыяліст. — Большасць грамадзян проста рэальна ацэньвалі свае фінансавыя магчымасці, разважваючы, ці набыць жыллё ва ўласнасць. Сабраць за год 10% першапачатковага ўзносу за кватэру і пры гэтым яшчэ штомесяць уносіць арэндную плату за жыллё — не для ўсіх было магчыма. Нагадаю, што нават калі чалавек падаў дакументы да 1 ліпеня бягучага года, то пакуль ён не выплаціць 10% і не аформіць жыллё ва ўласнасць, памішанне будзе лічыцца арэндным. Людзі проста баяцца апынуцца ў сітуацыі, калі раптам не будзе патрэбнай сумы.

Асобная катэгорыя грамадзян, якія свядома не прыватызавалі жыллё, — шматдзетныя сем'і, якія стаяць у чарзе асоб, хто маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў. Яны ўсведамлялі, што прыватызацыя кватэры пазбавіць іх у будучыні магчымасці набыць па льготным крыдце пэўную колькасць метраў, якія будучы вылічаны з плошчы нерухомасці, набытай ва ўласнасць.

— Ці не пацярпелі людзі, якія на момант завяршэння тэрміну прыватызацыі былі зніклімі ці знаходзіліся ў месцах пазбаўлення волі?

— Тыя, хто знаходзіцца ў месцах пазбаўлення волі, таксама маглі ўдзельнічаць у прыватызацыі. Іх сваё маглі атрымаць натуральна завераны дакумент са згоды ўзята на прыватызацыю з месцаў пазбаўлення волі — іншая справа, ці рэалізавалі яны сваё права на гэта. А тыя грамадзяне, якія лічыць сваёю зніклімі без вестак, павінны былі пацвердзіць гэта адпаведнымі паперамі аб прызнанні чалавека без вестак адсутным або памёрлым. А то, можа, ён проста ў сям'і не жыве, а знаходзіцца ў суседнім доме.

НАЗАД У САЦЫЯЛЬНЫЯ КВАТЭРЫ

— Што рабіць тым, хто хацеў, але не змог прыватызаваць кватэру з-за праблем з фінансаваннем?

— Зразумела, ёсць частка грамадзян, якія падпадаюць пад азначэнне сацыяльна неабароненых: у асноўным гэта інваліды і адзінкі пенсіянеры. Каб крыху дапамагчы гэтым катэгорыям, дзейнічае Указ Прэзідэнта №322 па жыллёвых субсідыях. Аднак ён скіраваны толькі на частковае пагашэнне камунальных плацяжоў. Частковае ці поўнае пагашэнне сум арэнднай платы за камерцыйнае жыллё гэтым дакументам не прадугледжана. Аднак грамадзяне з зусім нізкім даходам могуць вярнуць сваім памяшканням статус сацыяльнага жылля.

Права на гэта маюць таксама дзеці-сіроты і тыя, хто застаўся без бацькоўскага клопату, сем'і, у якіх выхоўваюцца дзеці-ін-

валіды, непрацуючыя інваліды I і II групы і іншыя. Непрацуючыя адзінкі пенсіянеры, якія жывуць адны і не маюць дзяцей працаздольнага ўзросту ў тым жа населеным пункце, дзе знаходзіцца старыя, таксама могуць прэтэндаваць на вяртанне жылля ў разрад сацыяльнага. Калі ж хтосьці з дзяцей побач, ён абавязаны мець бацькоў на ўтрыманні.

— Якім чынам адміністрацыя раёнаў інфармуе такіх грамадзян пра магчымасць пачаць выплаты? Ці могуць яны разлічваць на пераарзік папярэдніх плацяжоў пасля вяртання жыллю статусу сацыяльнага?

— Пра гэта магчымасць жыллёвыя службы інфармавалі грамадзян праз «жыроўкі» падчас завяршальнага этапу прыватызацыі. Калі людзі прыходзяць на прыём, і мы бачым, што яны належыць да сацыяльна неабароненай катэгорыі, расказваем ім пра іх магчымасці. Не выключана, што мы будзем зноў дадаткова інфармаваць пра гэта грамадзян.

Першыя два месяцы пасля спынення прыватызацыі быў ажыятаж. У Адміністрацыю Заводскага раёна паступіла каля 30 заяў ад людзей з нізкім узроўнем даходу і пенсіянераў. Некалькі прыйшлося адмовіць, бо ў іх былі працаздольныя сваякі ў сталіцы. Дарэчы, пераарзік сумы, выплачаных за час карыстання камерцыйным жыллём, рабіцца не будзе, так што калі вы маеце права на перавод жылля ў катэгорыю сацыяльнага, лепш падаваць заяву на гэта раней.

ВІНЕН ГРОШЫ — ТРАПІШ НА ВОЛІ?

— У законе даволі жорстка сказана, што два месяцы запозычанасці за карыстанне камерцыйным жыллём без уважлівых прычын з'яўляюцца падставой для высялення наймальніка з усімі членамі сям'і без прадастаўлення іншай жыллошчы. Ці можна вырашыць пытанне спганання даўгоў іншым чынам, без высялення?

— Пакуль не паўстае пытанне, каб людзі масава не плацілі арэндную плату, судовых спрачак па гэтым пытанні яшчэ няма. Думаю, масавых высяленняў па раэзні суду не здарыцца. Калі з'явіцца процэдэнты, то на стадыі падрыхтоўкі да суда ці нават самаго судовага працэсу будучы нейкім чынам прапрацоўвацца пытанні спганання з даўжнікамі працаўвядзенцаў. Магчыма, будучы ўведзены нейкія новыя рычагі, аднак што гэта будзе — пакуль невядома. Магліва, вернемся да старога варыянту, калі даўжнікоў высялялі ў памішанні меншай плошчы.

У кватэры ж можа пражываць і непаўналетнія, і пенсіянеры — ну, куды іх на двар. Высяляць на вуліцу — значыць, проста атрымаць паможу. З аднаго боку страшна за іх, а з іншага — сумы даўгоў растуць. Узая на сябе абавязальнасці — выконвай іх. Нават калі ўжо пачнецца судовая справа, а грамадзянін выплаціць доўг, справа спыніцца.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Ірына СІДАРОК, sidarok@vziazda.by

Нашы дзеці

МАЛЕНЬКАЯ, АЛЕ ўЖО ЧАСТКА ГРАМАДСТВА

Для таго, каб паскорыць адаптацыю дзяцей-інвалідаў, варты ўнесці карэктыўны ў заканадаўства. Пра гэта заявіў Міхаіл РУСЬСЬ, намеснік прэм'ер-міністра Беларусі, падчас дабрачыннай акцыі «Нашы дзеці», што адбылася ў Веснаўскім доме-інтэрнаце для дзяцей-інвалідаў з асаблівасцямі псіха-фізічнага развіцця (Глускі раён).

«Пабываўшы ў гэтай сацыяльнай установе, мы яшчэ раз пераканаліся, што абраная ў нашай краіне стратэгія сацыяльна арыентаванай дзяржавы сябе цалкам апраўдвае, — адзначыў віцэ-прэм'ер. — Самае галоўнае, што ў Беларусі няма забятых і пакінутых людзей, тым больш дзяцей. У Веснаўскім доме-інтэрнаце робіцца сёння усё, каб дзеці адчувалі сябе камфортна. Тут сур'ёзна працуюць над сацыяльнай раабілітацыяй выхаванцаў, каб яны ў перспектыве сталі часткай нашага грамадства. Таму тое, што сёння зроблена ў гэтай сацыяльнай установе, заслужоўвае ўвагі: усё дзеці занятыя, у іх шмат талентаў, якія яны рэалізуюць, займаючыся ў гуртках і клубах па інтарэсах. Сёння задача дарослых — дапамагчы ў развіцці такіх сацуюнаў, і, на мой погляд, неабходна ўнесці карэктыўны ў заканадаўства, каб выхаванцы дамоў-інтэрнатаў маглі хутчэй адаптавацца ў грамадстве і працаўладкавацца».

Падчас наведвання Міхаіл Русь прыняў удзел у адкрыцці сталярнага цэха, што быў створаны па ўстанове для працоўнай раабілітацыі дзяцей-інвалідаў, затым паўдзельнічаў у навагоднім святачым праграме і павіншаваў выхаванцаў, уручыўшы ў падарунак тэлевізар. Старшыня Магілёўскага аблвыканкама Уладзімір ДАМАНЕЎСЬКІ падарыў дому-інтэрнату бытавую тэхніку.

Вераніка ПУСТАВІТ, pustavit@vziazda.by

Не азмрочыць свята

КАБ ЁЛКА БЫЛА ў РАДАСЦЬ

Нарыхтоўваць дрэўцы трэба на законных падставах Нарыхтоўка навагодніх дрэў павінна весіцца па правлах, пра што Дзяржінспекцыя папярэджвае штогод напярэдадні свят. Д

«ВЫБУХНЫ» НАСТРОЙ

Навагодні святы — адна з самых яркіх падзей на працягу года. Ужо з пачатку снежня самыя актыўныя «веселуны» пачынаюць узрываць рознакаляровыя феерверкі і шумныя петарды ў гонар надыходзячай урачыстасці. Прычым у большасці выпадкаў піратэхніку набываюць з рук. Яе якасць часцей за ўсё далёкая ад належнага, так што наступствы такой «забавы» могуць быць у дрэнным сэнсе самымі непрадказальнымі. Супрацоўнікі міліцыі нароўні са спецыялістамі з МНС робяць усё магчымае, каб звесці колькасць небяспечных сітуацый да мінімуму.

Кожны дзень дзяжурныя міліцыянеры з усіх раёнаў сталіцы праводзяць рейды па месцах незаконнага гандлю піратэхнікай. Работа разгарнулася ў пачатку снежня і будзе доўжыцца да канца зімы, яна праходзіць без выхадных. Раніцай аднаго з будніх дзён напярэдадні Новага года адпраўляемся разам з участковым і супрацоўнікамі патрульна-паставой службы на праверку аднаго з найбуйнейшых рынкаў сталіцы.

На здзіўленне, нягледзячы на ранні час, пустым кірмаш не назавеш. Хтосьці закупляе прысмакі да святачнага стала, хтосьці — выбірае незвычайныя падарункі. А вось адшуквае піратэхніку не так і проста. Навучаныя горкім вопытам гора-прадаўцы не рызыкуюць выстаўляць напаканасі разам з участковым і супрацоўнікамі патрульна-паставой службы на праверку аднаго з найбуйнейшых рынкаў сталіцы.

Падчас рейду трымаемся на адлегласці адно ад аднаго. Занадта влікі натоўп можа прыцягнуць увагу і спудзіць нядакладнага прадпрыемальніка. Чацей за ўсё свой тавар яны хаваюць пад прылаўкам, прыкрываючыся нявынімі цацкамі. Калі супрацоўнікі міліцыі ўдаюцца «згандлявацца», замест грошай ён дастае службовае пасведчэнне. Увесь тавар канфіскаваць і ў далейшым знішчаюцца, а парушальніку пагражае штраф у адпаведнасці з артыкулам 12.17 «Парушэнне правілаў гандлю і аказання паслуг насельніцтву» і артыкулам 23.48 «Парушэнне правілаў абходжання з

агнястрэльнай зброяй, выбухованебяспечнымі, лёгкаўзгаральнымі, едкімі рэчывамі або піратэхнічнымі вырабамі» Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях. Значную долю «аўдыторыі» складаюць школьнікі, якіх цікавяць не дарагія маштабныя феерверкі, а найпрасцейшыя, але ад гэтага не менш небяспечныя петарды. Іх яны часцей за ўсё набываюць на раённых міні-рынках ці ў пераходах метро, дзе ў перадсвяточны перыяд гандаль спрабуе разгарнуцца асабліва бурна. Усе «пункты» добра вядомыя супрацоўнікам міліцыі і знаходзяцца на асаблівым кантролі. Супадзенне ці не, але, пакуль мы пераязджаем з аднаго рынку на іншы, па радыё перадаюць інфармацыю пра загінутых падчас выбуху піратэхнікі на кірмашы ў Месціцы. Атрымліваецца, што праблема носіць агульнасуветны характар.

За дзень рейду дзяжурныя паспяваюць наведваць некалькі галоўных «ачагоў правапарушэнняў». Найбольш эфектыўна работа ідзе ў будныя дні ўвечары ў месцах дробнага гандлю і ў выхадныя дні на буйных рынках.

Як адзначыла афіцыйны прадстаўнік Фрунзенскага РУУС г. Мінска Наталія АСКІРКА, летась за перыяд з 1 снежня па 1 сакавіка было канфіскавана 10 тысяч адзінак піратэхнікі. За адзіну ў роўнай ступені лічыцца як адна петарда, так і велізарны феерверк, нават калі ён складаецца з некалькіх частак, але прадаецца разам. Сёлета толькі да канца снежня лічба складала ўжо 54 тысячы адзінак. Гэта сведчыць як аб павелічэнні

агульнай колькасці прадаўцоў, так і аб паляпшэнні эфектыўнасці дзейнасці супрацоўнікаў міліцыі.

Самая буйная партыя піратэхнікі была затрыманая ў 2014 годзе і складала 4 тысячы адзінак. Малады чалавек усё гэта «багацец» захаваў у жылой кватэры і распаўсюджваў свой тавар праз сацыяльныя сеткі. У гэтым годзе аднаго «шпартга» штрафавалі ўжо 4 разы, у агульнай складанасці канфіскавалі 500 адзінак піратэхнікі. Часам за сезон колькасць складзеных на аднаго чалавека пратаколаў можа даходзіць і да 15.

Нельга забываць, што пакаранне пагражае не толькі нядробасумленным прадаўцам, але і ўсім аматарам піратэхнічных сродкаў, якія не маюць адпаведнага дазволу. Нават калі вы хочаце падаваць адназалпы салют, вы абавязаны прад'явіць дакументы з яго характарыстыкамі ў МНС, супрацоўнікі якога ў сваю чаргу паведамыць аб гэтым органам унутраных спраў. Калі піратэхнічны сродак адпавядае дзяржаўным стандартам, вам дадзены дазвол на яго выкарыстанне, а таксама растлумачаць, як правільна з ім абыходзіцца, у прыватнасці, на якой адлегласці ад збудаванняў падрываць.

Нават калі вы плануеце выкарыстаць феерверк на сваім прыватным участку, пра гэта трэба паведаміць у МНС, бо могуць пацярпець суседнія пабудовы.

Падобныя забавы без адпаведнага дазволу прыраўноўваюцца да дробнага хуліганства (артыкул 17.1. Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях) і цягнуць за сабой накладанне штрафу ў памеры ад дзвюх да трыццаці базавых велічынь. Калі ж за падобнымі заняткамі засялі неапаўнаважаны, то на бацькоў будзе таксама складзены пратакол аб яго неалежным выхаванні.

Летась 12 чалавек у раёне былі пакараныя за небяспечныя забавы, у гэтым годзе — ужо 25. Акрамя таго, у тым сезоне двое чалавек пацярпелі ад сваіх уласных жартаў, атрымаўшы апёкі рознай ступені цяжкасці. Дарэчы, у навагоднюю ноч амаль кожны другі зверот у міліцыю звязаны з выбухам піратэхнікі. Магчыма, усё ж такі варта атрымаць асалоду ад цяпла дамашняга ачага, бляску вагачы блізка і іскрысты ўсмешка, а малюўчыя выбухі пакінуць прафесійным піратэхнікам.

Дар'я КАСКО. kasko@zviazda.by

■ Май на ўвазе

НА ГУЛЯННІ — ПРАЗ КПП

Новы год ужо літаральна стаіць на парозе. Але 1 студзеня для каго свята, а для каго — рабочы дзень. У бальніцах ужо зарэзерваны ложка, а сілавая структура традыцыйна пераходзіць на ўзмоцнены варыянт нясення службы. Чаго ж чакаць тым, хто вырашыць сустрэцца 2017-ы год не дома перад тэлевізарам, а на свежым паветры?

— Падчас распрацоўкі планаў нясення службы на святы мы ўлічылі нядаўнія сумныя падзеі ў свеце, — зазначае намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення — начальнік ўпраўлення аховы правапарадку ГУАПП міліцыі грамадскай бяспекі МУС Беларусі Дзмітрый КУР'ЯН. — У месцах масавых мерапрыемстваў будзе дзейнічаць выключна прапунксны рэжым. З'яўцацца ачапленне і кантрольна-прапунксныя выходы — на гуляння можна будзе патрапіць толькі праз іх пасля пільнага догляду. Таму лепш за ўсё прыходзіць на свята загадзя. Да таго ж на такіх пляцоўках будзе дзяжурць больш нарадаў. Прыпаркаваны аўтатранспарт абавязкова трыццаць пад праверку. А на прылеглай тэрыторыі будзе істотна абмежаваны рух грузавікоў. Праблем узнікнуць не павінна: ужо распрацаваны аб'язныя маршруты. Усе гэтыя захады зроблены для таго, каб святы прайшлі максімальна бяспечна. Таму просім аднесціся з разуменнем да такіх паводзінаў мер бяспекі.

Узмоцнены варыянт нясення службы спакуюе некаторых кіроўцаў выехаць на дарогу ў не зусім цвярозым стане. Маўляў, усё роўна супрацоўнікі ДАІ будуць перадыслакаваны ў месцы масавых гулянняў, і таму некаторыя дарогі застануцца без пільнага кантролю. Але старшы інспектар па асаблівых даручэннях УДАІ МУС Беларусі Станіслаў САЛАВЕЙ такі ход думак абвясціў:

— За 30 і 31 снежня летась мы затрымалі 77 п'яных вадзіцеляў, а вось за першыя два дні 2016-га іх было ўжо 223. Таму будзем сачыць у тым ліку і за фізічнымі станам кіроўцаў. І просім добрасумленных удзельнікаў дарожнага руху: калі вы бачыце, што за рулём аўтамабіля знаходзіцца нецвярозы чалавек, то паведаміце пра яго нам. Не выключана, што тым самым вы ўратацеце чыёсьці жыццё.

За першыя 11 месяцаў на дарогах у краіне загінуты 522 чалавекі. На харажы п'яных кіроўцаў — 63 смерці.

Валяр'ян ШКЛЕННИК. schklennik@zviazda.by

■ «Нашы дзеці»

АД УСЯГО СЭРЦА

Супрацоўнікі МУС напярэдадні навагодніх свят павіншавалі выхаванцаў школы-інтэрната

Хлопцы і дзяўчаты сіроты альбо засталіся без апекі бацькоў. Менавіта таму яны і апынуліся ў Радашковіцкай школе-інтэрнаце. Аднак у іх ёсць надзейная апора, якой можна пазайздросціць, — навучная ўстанова з'яўляецца падшэфнай для Міністэрства ўнутраных спраў.

Нават самыя юныя выхаванцы школы-інтэрната не палюхаюцца суровых мужчын у форме — яны ўсе ўжо добра знаёмыя. Да таго ж як можна з недаверам ставіцца да тых, хто заўсёды прыязджае з падарункамі? Няхай гэта будзе пачатак навучнага года, выпускны вечар або Новы год, шэфы прывозяць патрэбныя ўсім рэчы — відэа- і артэхніку, канцылярскія прылады, кнігі, спартыўны інвентар. Акрамя таго, супрацоўнікі міліцыі па меры магчымасцяў дапамагаюць вырашаць шматлікія матэрыяльна-бытвыя пытанні.

Гэтым разам з нагоды самага чароўнага свята не абшлось без салодкіх сюрпрызаў, а таксама тэматчных для супрацоўнікаў МУС падарункаў — спартыўнага інвентару.

— У нас ужо ўстанавіліся добрыя адносіны з і педагогамі, і непасрэдна з дзецьмі. Традыцыйна мы прымаем удзел ва ўсіх іх святах, а яны — ва ўсіх нашых мерапрыемствах. Ці гэта наведванне матчаў КХЛ з нашай любімай камандай «Дынама-Мінск» ці ўдзел у спартыўных святах, якія мы штогод праводзім і мімі, і летам, — адзначаў начальнік галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы Міністэрства ўнутраных спраў Эдуард ЯРАШУК.

У сваю чаргу, дырэктар школы-інтэрната Ігар ДЗЯТЛОЎСКІ падкрэсліў, што на працягу ўжо не аднаго дзесяцігоддзя супрацоўнікі Міністэрства ўнутраных спраў — самыя дарагія госці на ўсіх святах, і дзеці іх шчыра і з нецярпеннем чакаюць. Паступова са строгіх шэфў ім удалося ператварыцца ў па-сапраўднаму родных для хлопцаў і дзячатаў людзей.

Аб цёплых адносінах сведчыць і святачны канцэрт. Выхаванцы самастойна падрыхтавалі тэатралізаванае прадстаўленне, на што супрацоўнікі міліцыі адказалі выступленнем Заслужанага калектыву Рэспублікі Беларусь ансамбля песні і танца ўнутраных войскаў МУС. У зале панавала атмасфера непадробнай веселасці. Завершылася свята шырокім карагодам вакол бальнай ёлкі, у якой нароўні кружыліся як юныя ўдзельнікі карнавалу, так і госці.

Дар'я КАСКО. kasko@zviazda.by

■ Сітуацыя

Становіцца больш «камп'ютарных» злачынстваў

Спецыялісты прааналізавалі дзіцячыя правапарушэнні

Вось-вось надыдзе святачная ноч, калі сустрэцца Новы год на вуліцы выйдучы тысячы людзей. І на гэты час бацькоўскі кантроль за дзецьмі аслабляецца. Але праваахоўнікі нагадваюць: нават нягледзячы на святы, пасля 23 гадзін хлопчыкі і дзяўчынкі, якім не споўнілася 16 гадоў, гуляць без бацькоў права не маюць.

— Зразумела, што перад святамі мы належным чынам інструктуем супрацоўнікаў міліцыі, каб яны з разуменнем адносіліся да падлеткаў на навагодніх ёлках, — зазначае начальнік аддзела арганізацыі работы інспекцый па справах непаўналетніх упраўлення прафілактыкі ГУАПП міліцыі грамадскай бяспекі МУС Віталь ЯНЧЫН. — Але ў любым выпадку мы будзем святляць, дзе знаходзіцца бацькі і ці ведаюць яны, як іх дзеці бавяць свой час. Таксама да канца школьных канікул людзі ў пагонах будуць заходзіць на дыскатэкі і ў клубы, асабліва начныя. Да праблемных сем'яў прыдуць спецыяльныя камііі.

Робіцца усё гэта дзеля бяспекі саміх жа непаўналетніх. І ў тым ліку — для прафілактыкі злачынстваў з іх боку. Бо на іх рахунку цяпер — кожнае трыццатае правапарушэнне ў краіне. Агулам жа выпадкаў, калі падлеткі пераступалі чэрз мяжу закона, з пачатку года ўжо набралася звыш 2 тысяч. Зрэшты, гэта амаль на пятую частку менш, чым год таму. І ніжэй нават за самы спрыяльны дагэтуль год — 2013-ы.

— Хачу нагадаць, што 16 снежня былі прыняты папраўкі ў закон аб асновах сістэмы прафілактыкі безнагляднасці і правапарушэнняў непаўналетніх, — зазначае Віталь Янчын. — З 1 ліпеня 2017 года ён набудзе сілу. Адна з наважыя яго ў тым, што ставіць на прафілактычны ўлік непаўналетніх будучы толькі з 10 гадоў, прычым дробны адміністрацыйныя парушэнні не стануць для гэтага падставай, а толькі тыя, якія нясуць падвышаную грамадскую небяспеку. Многія дробныя правапарушэнні падлеткі здзяйсняюць па нявяданні, з дзіцячага свавольства.

Адметна, што цяпер у краіне дэ-факта адсутнічае такая ўзростава мяжа. Саме строгае пакаранне для тых, хто праштрафіўся, — адпраўленне па рашэнні суда ў спецшколу закрытага тыпу. Такая мера ўжываецца ў дачыненні да дзяцей, якія дасягнулі ўзросту 11 гадоў.

Палітра злачынстваў, якія здзяйсняюць падлеткі, таксама змяняецца. Напрыклад, у 2014 годзе іх колькасць нават крыху вырасла. Было гэта звязана з павальным захваленнем так званымі «спайсамі». Адны ганяліся за «незямнымі» адчуваннямі, іншыя — за шалёнымі грошамі ад рэалізацыі дурману. У рэшце рэшт гандляры атрутай пачалі атрымліваць вялікі турэмныя тэрміны — пасля таго, як быў прыняты Дэкрэт №6, сітуацыя пачала пакрысе выпраўляцца. І цяпер колькасць так званых «наркатычных» злачынстваў сярод падлеткаў зменшылася ўдвая.

Менш стала і крадзяжоў, разбояў ды хуліганстваў: калі раней крадзяжы займалі 70—80% ад агульнай колькасці падлеткавых злачынстваў, то цяпер іх доля ўпала да паловы такіх выпадкаў. А вось так званых «інтэлектуальных» правапарушэнняў у працэнтных судносінах, наадварот, больш. Да іх адносяцца махлярства і злачынствы, здзейсненыя з дапамогай камп'ютарнай тэхнікі.

Валяр'ян ШКЛЕННИК. schklennik@zviazda.by

■ Без тэрміну даўнасці

Гады змяняюцца, а адказнасць застаецца

Як працуе аддзел па раскрыцці злачынстваў мінулых гадоў

Аддзел з'яўляецца структурнай адзінкай ўпраўлення крмінальнага вышуку МУС і займаецца вывучэннем крмінальных спраў, якія не былі раскрытыя «па гарах слядах» ці на працягу года. Адказнасць на спецыялістах вялікая, бо цяжкія і асабліва цяжкія злачынствы перыядычна зноў прапрацоўваюцца, нават калі з моманту іх здзяйснення прайшло не адно дзесяцігоддзе.

ПАКАРАННЕ ЗНАЙШЛО СВАЙГО «ГЕРОЯ»

Як паведаміў намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення крмінальнага вышуку крмінальнай міліцыі МУС Віктар ЮЗЭФОВІЧ, не так даўно спецыялістам аддзела ўдалося раскрыць адразу два злачынствы, учыненых яшчэ ў 2007 годзе адным чалавекам. Першае падвойнае забойства адбылося ў ліпені. Тады былі знойдзеныя трупы мужчыны і жанчыны, абодва сярэдніх гадоў. Забітая жанчына на працягу практычна 10 гадоў не мела пастаяннай прапіскі і з'яўлялася асобай без пэўнага месца жыхарства.

Як аказалася, пацярпелыя некалькі месяцаў пражывалі на тэрыторыі пагразнай рамы аднаго з рэстаранаў у цэнтры горада. З мэтай заробку яны займаліся зборам шклатары і макулатуры, часам прыбіралі тэрыторыю каля рэстарана, за што яго супрацоўнікі давалі ім грошы і ежу. Вядома, не абшлось без злоўжывання спіртнымі напоямі. Да сяброў «у госці» часта прыходзілі прыяцелі, якія вялі такі ж антысацыяльны лад жыцця. Незадоўга да смерці пацярпелая практычна перастала хадыць: у яе былі хворыя ногі, і большую частку часу яна ляжала на самаробным «ложку».

Аднойчы раніцай у аддзел РУУС паступіла паведамленне аб выяўленні трупы мужчыны і жанчыны з прыкметамі гвалтоўнай смерці. Злачынца не проста расправіўся з імі ў парыве лютасці, але і сьведома паспрабаваў надаць ім выгляд спячых людзей. Непадальк ад месца іх знаходжання была знойдзена металічная труба, якой, як аказалася, і былі здзейснены забойствы.

У ходзе расследавання была праведзена вялікая работа. Праверана асяроддзе, з якім узаемадзейнічалі забіяцкі, супрацоўнікі і госці рэстарана, жыхары навакольных дамоў, дворнікі, крмі-

нальныя асобы. Побач з «прытулкам» забітых быў знойдзены чэк аб аплаце мабільнага тэлефона. Нават гэты варыянт быў адпрацаваны, аднак аказаўся памылковым. У той момант напасці на след злачынства не атрымалася.

Летась па справе была атрымана новая інфармацыя, пасля чаго прынята рашэнне аб правядзенні дадатковых аператыўна-вышукowych мерапрыемстваў. Адной з агульных сувязяў двух забітых быў устаноўлены малады чалавек, які таксама з'яўляўся асобай без пэўнага месца жыхарства. З 2008 года на працягу 7 гадоў і 10 месяцаў ён абдываў пакаранне ў выглядзе пазбаўлення волі за крадзж і рабаванне. Нягледзячы на тое, што ў 2008 годзе яму было ўсяго 20 гадоў, да гэтага ён ужо быў асуджаны за разбой, гвалтоўныя дзеянні сексуальнага характару, крадзж і махлярства.

У маладога чалавека няпросты лёс: бацькі, таксама раней судзімыя, былі пазбаўленыя бацькоўскай правоў, а ён выхоўваўся ў доме-інтэрнаце. Тым не менш сябе ён ставіў вышэй за сваіх сяброў-сабуртальнікаў і лічыў ідэяй не праведнай справай збавенне свету ад іх. «Афіцыйнай» прычынай забойства ён назваў абразы.

У ходзе далейшых праверачных мерапрыемстваў была атрымана інфармацыя аб дачыненні забойцы яшчэ да аднаго злачынства, здзейсненага ў верасні 2007 года. 49-гадовая жанчына была знойдзена без адзення на транспартнай знойдзенай рамы аднаго са сталічных прадпрыемстваў. Некалькі людзей бачылі яе ў той вечар з маладым чалавекам, з якім яна трымалася за руку. Вартаўнік прадпрыемства падчас абходу заўважыў, як той збівае жанчыну абцасам абутку па галаве. Пакуль вартаўнік націснуў кнопку трывожнай ахоўнай сігналізацыі, злачынца паспеў уцячы. Забітая на той момант лічылася афіцыйна беспрэацыйнай, яна злоўжывала спіртнымі напоямі і перыядычна не начувала дома.

Віктар Юзэфовіч адзначаў, што перад законам усё грамадзяне роўныя, таму раскрыццё злачынства, у якім пацярпелы — асоба без пэўнага месца жыхарства, з'яўляецца не менш значным, чым іншыя.

«ТЭХНАЛОГІІ СТАНОВЯЦЦА УСЁ БОЛЬШ ДАСКАНАЛЬНЫМІ»

Начальнік аддзела па раскрыцці злачынстваў мінулых гадоў галоўнага ўпраўлення крмінальнага вышуку крмінальнай міліцыі МУС Уладзімір БУЛГАК раскажаў, што чалавечая памяць валодае цікавай уласцівасцю:

праз некаторы час могуць «усплываць» дэталі, якія першпачаткова здаваліся незваротна згубленымі або нязначнымі. Так, пры правярцы асоб, якія праходзілі па справе аб забойствах 2007 года, былі атрыманы дадатковыя звесткі, а таксама знойдзеныя новыя сведкі. Гэта дапамагло скласці больш падрабязны партрэт злачынца, якому адпавядала, у тым ліку і па ладзе жыцця, некалькі падазраваных. Сярод іх аказаўся і сапраўдны забойца.

Пасля таго, як гэту справу раскрылі, была праведзена выбарка па горадзе падобных злачынстваў, учыненых у той жа перыяд. Так атрымалася суднасны спосаб здзяйснення забойства і асобу, якая яго ўчыніла, і з іншым выпадкам.

Па словах Уладзіміра Булгака, важным фактарам для раскрыцця злачынстваў мінулых гадоў з'яўляецца не толькі падрабязная праверка ўсіх асоб, якія праходзяць па справе, але і пільны збор доказаў і матэрыялаў на месцы злачынства. Тэхналогіі імкліва ўдаканальваюцца, і тое, што немагчыма было ўсталяваць нават 5 гадоў таму, цяпер становіцца відэаочным для спецыялістаў.

Пра гэта сведчаць і лічбы: калі да пачатку 2010 года было каля 505 тысяч нераскрытых злачынстваў мінулых гадоў, то на 1 студзеня 2016-га — ужо менш за 183 тысячы. За 11 месяцаў гэтага года супрацоўнікам аддзела ўдалося раскрыць 1761 злачынства, з якіх 241 — цяжкае і 49 — асабліва цяжкіх, у тым ліку 16 забойстваў, 18 цяжкіх цялесных пашкоджанняў, 28 гвалтаванняў і гвалтоўных дзеянняў сексуальнага характару і 26 забойстваў.

Цяжкія і асабліва цяжкія злачынствы заўсёды знаходзяцца на асаблівым кантролі. Так найбольш старое злачынства, справа па якім так і не была закрытая, датуецца 1952 годам. Тады ў Бабырыўска была забітая 11-гадовая дзяўчынка. Вядома, раскрыццё гэтай справы было б падобна на сучаснае, з'яўляецца не менш значным, чым іншыя.

Дар'я КАСКО. kasko@zviazda.by

■ Пытанне-адказ

Не «дакаціцца» да штрафу

За што могуць пакараць веласіпедыста

Да нас у рэдакцыю прыйшоў ліст ад жыхара вёскі Шчорсы Наваградскага раёна Гродзенскай вобласці Карачана Т.В. Мужчына быў аштрафаваны супрацоўнікам ДПС за тое, што ў светлы час сутах перамяшчаўся на веласіпедзе без катафоту. Такі вынік выклікаў у пенсіонера сумненні ў правамернасці дзеянняў інспектара. Мы вырашылі высветліць, ці заслужана мужчына панёс пакаранне і наогул пра якія правілы дарожнага руху не павінны забываць веласіпедысты.

Як патлумачыла старшы інспектар па агітацыі і прапагандзе АДАІ Кастрычніцкага раёна г. Мінска Вікторыя ЦАРУК, супрацоўнік ДПС дзейнічаў у межах закона. Згодна з пунктам 200, главай 26 «Асноўныя палажэнні аб допуску транспартных сродкаў да ўдзелу ў дарожным руху, іх тэхнічны стан, абсталяванне» Правілаў дарожнага руху Рэспублікі Беларусь: «Веласіпед павінен мець спраўныя тармазную сістэму, рулявое кіраванне і гуквае сігнал, быць абсталяваны люстэркам задняга віду, спераду святлоадбівальнікам белага колеру, ззаду — святлоадбівальнікам (святлоадбівальнікам) чырвонага колеру, а з кожнага боку — святлоадбівальнікам аранжавага колеру» (гэта і ёсць катафоты). Гэтыя правілы абавязковыя для выканання незалежна ад часу сутак.

Дарэчы, грэбаванне гэтым пунктам часцей за ўсё адбываецца з-за нявядання. Акрамя таго, многія веласіпедысты не ведаюць, што правіламі забаронена рухацца па дарозе ва ўмовах снегападу і галаледзіцы, а таксама перавозіць пасажыраў, за выключэннем дзяцей ў ўзросце да пяці гадоў, на дадатковым, спецыяльным абсталяванні, сядзенні.

Сярод найбольш распаўсюджаных парушэнняў — няправільнае перасячэнне праезнай часткі дарогі. Веласіпедыст у абавязковым парадку павінен спешыцца на пешаходным пераходзе. Акрамя таго, многія забываюць, што рухацца варта па веласіпеднай дарожцы, а пры яе адсутнасці — па абочыне, тратуары або пешаходнай дарожцы, не ствараючы перашкоды для бяспечнага руху пешаходаў. Толькі пры адсутнасці названых элементаў дарогі ці немагчымасці перамяшчацца па іх дапускаяцца рух веласіпедыстаў па праезнай частцы дарогі ў адзін рад не далей за 1 метр ад яе правага краю. Жаданне развіць высокую хуткасць прымушае неадказных веласіпедыстаў выязджаць на правую частку дарогі, што, акрамя выключных выпадкаў, правіламі забаронена.

Артыкул 18.23 Адміністрацыйнага кодэкса Рэспублікі Беларусь прадугледжвае папярэджанне або накладанне штрафу ў памеры ад адной да трох базавых велічынь за парушэнне правілаў дарожнага руху асобай, якая кіруе веласіпедам. Калі парушэнні пацягнулі за сабой стварэнне аварыійнай сітуацыі, памер штрафу складзе ад 3 да 8 базавых велічынь, у выпадку няяснення пацярпелых лёгкага цялеснага пашкоджання або пашкоджання маёмасці, а таксама пакідання месца дарожна-транспартнага здарэння штраф павялічваецца да пяці—дваццаці базавых велічынь.

...АДЖУЛЬ СТОЛЬКІ АГРЭСІІ?

САМААЦЭНКА ПАД УДАРАМ

— *Здаецца, без агрэсіі немагчыма выжыць, а з другога боку, дзякуючы ёй мы не даём жыць іншым...*

Ігар ФУРМАНАЎ: — Агрэсія, паводле класіфікацыі Эрыха Фрома, можа быць канструктыўнай, калі размова ідзе пра бялагічнае выхаванне. Яна неабходна для таго, каб захаваць уласнае жыццё і жыццё сваіх нашчадкаў, а таксама для авалодання нейкімі прадметамі ці аб'ектамі, якія могуць задаволіць базавыя патрэбы чалавека. Але існуе і агрэсія дэструктыўная — наўмыснае, мэтанакіраванае прычыненне шкоды іншым людзям або нават самому сабе. І гэты тэрмін можа нават гаварыць уласна пра гвалт, які я разумю як праяўленне дэструктыўнай агрэсіі. Таму агрэсія я не б'юццаў бы з насілле. Перша неабходна, бо ў нас ёсць усяго два базавыя механізмы адаптацыі — абараняцца, біцца або ўцякаць.

Раман КРУЧКОЎ: — Агрэсія можа ўзнікаць як рэакцыя на стрэс у тых людзей, якія не ўмеюць пераадолець яго нейкімі канструктыўнымі спосабамі. А калі чалавек не толькі гэтымі спосабамі не валодае, але і агрэсію пастаянна падаўляе, то гэта абавязкова адаб'ецца на яго здар'е. Існуе цэлая група захворванняў, якія адносяцца да ліку псіхасаматычных.

Ігар ФУРМАНАЎ: — У адрозненне ад жывёл, у чалавека ёсць адна важная каштоўнасць — самаацэнка. Як мы сябе ацэньваем і як іншыя ацэньваюць нас? Гэта пытанне нумар адзіна. Праблема агрэсіі — не столькі нават у рэальнай пагрозе (скажам, пагрозы нашаму жыццю можа не быць), а ў тым, што нас, як мы адчуваем, няправільна ацэньваюць. А гэта псіхалагічная небяспека нашай самай высокай каштоўнасці — самакаштоўнасці.

— *Значыць, праблема хаваецца ў выхаванні, вынікам якога становіцца хваравітая самаацэнка?*

Людміла ЖУКОЎСКАЯ: — Усё пачынаецца з сям'і, і гэта не гучныя словы. Калі там сфарміраваны нармальныя стасункі, тады ў дзіцяці не будзе фарміравацца дэструктыўныя навывы ўзаемадзеяння з асяроддзем. Стандарты паводзін, умовы адаптацыі мы выносім з нашых сям'яў. Праўда, уплываць на гэта будучы і праблемы са здароўем, нізкі сацыяльны статус сям'і, што само па сабе так ці інакш сур'ёзнае агрэсіі, і гэта досыць распаўсюджанае сёння. Нярэдка даводзіцца чуць ад маладзёў, што яны не хочуць жыць на сто долараў — толькі на пяцьсот. Перад такімі дзецьмі бацькі не ставяць простае пытанне: а што ўмееш рабіць, каб паліцца такія грошы? Адсутнасць нармальнага ўзаемадзеяння паміж членамі сям'і — вялікая праблема. І школа яскрава ўсё гэта выяўляе. Уявіце, што дзіця, якое паклалі ў бальніцу, збегла... не дадому, а ў школу! Таму што школа працягвае ўвагу і клопат, якіх не хапае ў сям'і.

Ігар ФУРМАНАЎ: — Дарчы, калі дзіця збігае з сям'і, гэта можа быць адным з паказчыкаў існуючага там гвалту. Дзеці бягуць туды, дзе бяспечна. Такой тэрыторыяй ў дзіцячым выпадку стала школа.

— *Гэта даволі дзіўна, таму што, на маю думку, школа не з'яўляецца абсалютна бяспечным, пазбаўленым агрэсіі месцам...*

Людміла ЖУКОЎСКАЯ: — Нельга выключаць, што існуючы прафесійна непрадтачны педагагічныя работнікі, якія дазваляюць сабе спецыфічныя ўздзеянні на дзіця. З другога боку, я больш за 20 гадоў працую псіхалагам і не магу сцвярджаць, што нашы педагогі — агрэсіўныя.

Ігар ФУРМАНАЎ: — У межах школы існуе прафесійны кодэкс, паводле якога нельга нашкодзіць. Звычайны чалавек рэагуе агрэсіяй на агрэсію, але ты педагог і павінен сеяць разуменне, добрае, вечнае. Калі дзіця выклікае злосьці, ты вымушаны загнушыць яго. Аднак агрэсія можа цікаваму асабліва запаліцца, і разбураць чалавека знутры. Прафесія педагога адносіцца да ліку тых, што маюць самы высокі індекс эмацыянальнага выгарання. Настаўнікі часта пакутуюць ад псіхасаматычных захворванняў — гасцратэрапічных, сардэчна-сасудзістых.

Раман КРУЧКОЎ: — Дзеці педагогаў звычайна моцна траўмаваныя якраз таму, што іх звязаныя вельмі жорсткімі рамкамі бацькі часта ўвесь нягарты прыносяць менавіта ў сваю сям'ю. З другога боку, педагог, не маючы магчымасці ўздзейнічаць на прамаю, можа лёгка справакаваць сітуацыю цкавання, калі і без яго ўдзелу дзіця пакараюць аднакласнікі і бацькі.

— *І ўсё ж такі настаўнікі аб'ектыўна не могуць выказаць дзеянне нейкае спачуванне, быць з імі салідарнымі і такім чынам зніжаць узровень агрэсіі ў класе?*

Людміла МУН: — Давайце паглядзім больш шырока на наша грамадства. Існуе цікавы феномен стамленасці ад спачування. У чалавека, які рэдка сутыкаецца з сітуацыямі гвалту, рэдка пра гэта чуюць, усё гэта выклікае ўзрушэнне, моцнае суперажыванне, аднак калі гэтага зашмат (дапусцім, ваша прафесія, як у майм выпадку, непасрэдна звязана з аказаннем дапамогі ахвярам сексуальнага насілля), то гэты парог суперажывання паніжа-

Ігар ФУРМАНАЎ.

Людміла МУН.

Раман КРУЧКОЎ.

Людміла ЖУКОЎСКАЯ.

ецца — інакш вы не зможаце выконваць свае абавязкі. Больш за тое, абсалютна не важна, рэальныя сітуацыі гвалту або віртуальныя. Камп'ютарныя гульні, фільмы, у якіх дэманструецца шмат сцэн, звязаных з насілле і забойствамі, зніжаюць парог спачування, а гэта здольнасць з'яўляецца адным з самых моцных механізмаў стрымлівання агрэсіі. Мы не працягваем нашу агрэсію пастаянна і ў любым выпадку толькі таму, што ў нас ёсць нейкія тармазы. Спачуванне — самы моцны з іх. І калі мы кажам пра агрэсію крымінальную, якая ўжо выходзіць за межы ўстаноўленых грамадствам законаў, то ў вельмі многіх асоб, якія пайшлі на такія ўчынкі, выяўляецца менавіта зніжэнне спачування, эмпацыі — здольнасці разумець эмацыійны стан і пацудзі інаша, суперажываць яму.

«Якое дзіця добраахвотна пойдзе да псіхолога, калі той фактычна аказваецца на баку адміністрацыі? Школа прыклала максімум намаганняў, каб падпарадкаваць сабе псіхологаў, і цяпер адміністрацыя паводзіць сябе з імі, як з падначаленымі».

Ігар ФУРМАНАЎ: — Калі вярнуцца да выхавання, то ў нашай культуры тут можна выявіць некаторыя праблемы. Мы хвалім дзіця за поспехі, а кожная няўдача ўспрымаецца як пагроза самаацэнкай, як трагедыя. Хваліць трэба за дасягненні, за матывацыю! Нашы бацькі проста даюць дзецім грошы, а за майой дзеці могуць дома штосці вырабіць сваімі рукамі, а бацькі ім за гэта дадуць крыху кішэнных грошай. І гэта не ўзнікае таго, аб чым гаварылася вышэй: хачу жыць на сто тысяч долараў. Я пятаюся ў сваіх студэнцкіх, якім заўтра выйдзіць на працу: які заробак хочаць атрымаваць? Усе як адзін кажучы, што долараў 500—700. Поўная адсутнасць разумення, што грошы зарабляюцца, а не проста аднекуль прыносяцца дадому.

Сістэма адукацыі ў нашай школе заснавана на адзнаках, вучні імкнуцца іх атрымаць «на халюву», ні за што — як і грошы ад бацькоў. А між тым настаўнік заўсёды павінен растульваць, што калі ты раней рабіў вось гэта і гэта, адзнака была высокай, а ў дадзеным выпадку ты не зрабіў вось гэта і гэта, таму толькі «сямёрка». На жаль, дзеці заўважаюць, што «сямёрка», а не тое, што яны чагосьці не выканалі. Гэта вельмі сур'ёзная памылка ў нашым падыходзе да выхавання.

МОЖА, ГЭТА НАРМАЛЬНА?

— *Што абумоўлівае ўзровень агрэсіі ў грамадстве?*

Людміла МУН: — Узровень агрэсіі залежыць ад агульнага стану грамадства, пачынаючы з эканамічнай сітуацыі ў краіне, узроўню злучанасці, уцягванню ў ваенныя дзеянні, а таксама ад эфектыўнасці сістэмы аховы здар'я, пэўных нормаў і правіл сацыяльнага жыцця, скажам, ад прыняцця або непрыняцця ўдару па мяккім месцы. Калі грамадства не бачыць у гвалце ніякай праблемы, не змагаецца з гэтым, то сітуацыя будзе пагаршацца да нейкага крытычнага пункта...

Ігар ФУРМАНАЎ: — Выбачайце, не магу не дапоўніць... Калі заведзіш размову з рознымі спецыялістамі па праблеме гвалту, абавязкова пачынаецца дыскусія вакол таго, што менавіта лічыць фізічным гвалтам. Многія з нас проста ўсвядоміць не могуць, што гэта за выхаванне такое, калі нельга шлёгнуць дзіця па мяккім месцы...

Людміла МУН: — Сапраўды, другая крыніца гвалту паходзіць з сям'і, яе нормаў і каштоўнасцяў. Трэці важны аспект — школа, якая сама па сабе можа быць месцам насілля, напрыклад, псіхалагічнага, калі настаўнік увесь час крычыць вучня, прынямае яго перад усім класам... Ці гвалт гэта? Мне думецца, што так.

Ігар ФУРМАНАЎ: — А калі мы прымушам дзіця рабіць урокі, прыбіраць у сваім пакоі? На Захадзе скажуць, што гэта гвалт.

Раман КРУЧКОЎ: — Я працаваў з сям'ёй, у якой ачышч дазваляе сабе пазбаўляць дзіця сну да глыбокай ночы, пакуль усё не будзе зроблена так, як яму бацьчына. Размова не ідзе аб прымяненні фізічнай сілы, але гэта — пазбаўленне базавых патрэб.

Ігар ФУРМАНАЎ: — Пазбаўленне сну, ежы, адзеньня, той жа прагрукі — гэта ўсё ў гэтым шэрагу. Забарона на прагляд тэлевізара, камп'ютара — ужо інаша.

— *Няўжо беларускія бацькі не разумеюць, што ў іх дзіцяці ёсць жыццёвыя патрэбы?*

Людміла МУН: — Даследаванні паказваюць, што бацькоў, якія выхоўваюць дзіця ў умовах фізічнага выпадку толькі таму, што ў нас ёсць нейкія тармазы. Спачуванне — самы моцны з іх. І калі мы кажам пра агрэсію крымінальную, якая ўжо выходзіць за межы ўстаноўленых грамадствам законаў, то ў вельмі многіх асоб, якія пайшлі на такія ўчынкі, выяўляецца менавіта зніжэнне спачування, эмпацыі — здольнасці разумець эмацыійны стан і пацудзі інаша, суперажываць яму.

Ігар ФУРМАНАЎ: — У мяне па гэтай праблеме ёсць навуковы артыкул «Міжпалакленна эстафета гвалту». Парадокс: дзіця, якое выхоўвалася ва ўмовах прыніжэння, дэманструе пазней уласным дзеяннем тую ж мадэль ўзаемадзеяння і выхавання.

Людміла МУН: — А некаторыя з усіх сіл імкнучыся не паўтараць гэты вопыт, стрымліваюць сябе неверагоднымі намаганнямі і тым самым даводзіць да выбуху лютасці — афектыўнага стану, калі над дзіцем учыняецца злчынства неверагоднай жорсткасці.

Ігар ФУРМАНАЎ: — Калі мы не можам сарвацца на дзіцяці, то будзем выношваць агрэсію на мужа, на падначаленага, жывёлу, выпадкова прахожца... Агрэсія знойдзецца магчымасць выравацца, і можа праявіцца нават у крымінальнай форме?

Раман КРУЧКОЎ: — Мужчыны, якія сістэматычна прымяняюць гвалт, звычайна маюць псіхалагічную траўму, але знешне гэта ніяк не распінаецца, яны абсалютна адэкватныя. Знаёмыя будучы гаварыць пра такіх: «абсалютна нармальны мужык», але як толькі дзверы дома зачыняюцца... А ўсё таму, што калісьці агрэсія не знайшла выхаду.

— *Паводле інфармацыі галоўнага ўпраўлення крымінальнага вышуку, за апошняе дзесяцігоддзе больш як у 3 разы скарацілася колькасць зарэгістраваных цяжкіх і асабліва цяжкіх злчынстваў супраць жывяці і здароўя — забойстваў з 1032 да 423, злчынстваў — з 3206 да 842, злчынстваў — з 480 да 124...*

Людміла МУН: — У апошняе гады назіраецца стабільны рост зарэгістраваных злчынстваў па сексуальным гвалце ў дачыненні да дзіцяці. Аднак ці гаворыць гэта аб рэальным росце? Хутчэй, аб якасці выкрываць.

— *Разам з тым з'явіліся сапраўды рэзанансныя злчынствы — як надаўнае нападзеанне з бензайнаў у сталічным гандлёвым цэнтры...*

Раман КРУЧКОЎ: — Гэта быў сапраўды рэзанансны выпадак, аднак наўрад ці можна гаварыць, што гэта нейкі асаблівы прыклад агрэсіі і жорсткасці. У Беларусі некалькі забойстваў у год завяршаныя спробамі распячэння. Уявіце, ціці, адэкватны хлопчэ перапынаў сабрэоўку ці жонку, крыху крыгнуў — і яна не дышае, той спрабуе схаваць сляды. Пасля абавязкова высвятляецца, што суседзі штосці чулі, але... падумалі, што ўсё нармальна. Гвалт у адносінах паміж нашымі людзьмі — амаль норма.

Людміла МУН: — Выпадкі асабліва жорсткіх забойстваў усё ж такі адзінаццаць, а мы павінны гаварыць пра заканамернасці, з якімі трэба сістэматычна працаваць.

Ігар ФУРМАНАЎ: — Адны не уяўляюць, як без гвалту жыць з партнёрам, другія — як кіраваць калектывам без крыку і ўдаруў кулаком па стале. Неабходна крок за крокам фарміраваць у людзей негвалтоўную культуру, новую сістэму каштоўнасцяў. На спецыяльных трэнінгах псіхологаў сёння вучаць бацькоў іншым спосабам ўзаемадзеяння з дзецьмі, а навушчыца гэтаму можна! Вядома, фізічны гвалт — гэта хутка, надзейна і практычна. Каб прымуць словамі, трэба патраціць час і сілы, а калі надаваць ніжэй спіны, то праз пяць хвілін дзіця ўжо будзе за пісьмовым сталом. Дарожны абсалютна шчыра думаюць, што воля іх лупцавалі і з іх нешта ж вырасла! Значыць, і дзіцяці трэба выхоўваць менавіта так.

РАСТУЦЬ ПАСЛУХМЯНЫЯ

— *Як жа абараніць дзіця ад тэкіх дарослых?*

Ігар ФУРМАНАЎ: — Калі наша краіна пачала рухацца ў кірунку прыняцця міжнародных дакументаў па абароне правоў дзіцяці, то спачатку кожная школа навідавоку размяшчалася інфармацыя аб гэтых правах. Але паступова пачалася цікавая трансфармацыя: спачатку перавесілі кры-

ху падалей, а пасля і наогул пакінулі ў нейкім куце выключна для дэманстрацыі правяральных камісій. А усё таму, што дзеці даведваліся аб сваіх правах, задумаліся і пачалі прадыяльце патрабаванні, гаварыць аб тым, што на іх нельга крычаць. І гэта не спадабалася ў першую чаргу бацькам, якім стала складанай дамаўляцца, дабівацца свайго. І пры ўсім пры гэтым мы ўжо каторы год жывём без закона аб сямейным гвалце. А пакуль няма дакумента, справа не зрушыцца з месца.

Раман КРУЧКОЎ: — Прычым мы ў сваім цэнтры ўжо распрацавалі метадыкі работы з агрэсарамі і ахвярамі. Без гэтага закона мы не можам працаваць так, як належыць. Па-першае, групы мужчын-агрэсараў няпоўныя не таму, што іх мала, а таму, што іх сёння прымушае сама жанчына, а не міліцыя або суд, якія павінны накіроўваць і ўважліва адсочваць, што наведвае, а хто не. Па-другое, жанчыны проста даюць свайго агрэсара нам на рукі, а ў ідэале ахвяра таксама павінна вучыцца дзейнічаць па-іншаму.

Ігар ФУРМАНАЎ: — Там, дзе ёсць праблема сямейнага гвалту, трэба працаваць з усёй сям'ёй. Мадэль паводзін павінна змяняцца не толькі ў аднаго чалавека.

Раман КРУЧКОЎ: — Таму хочацца гаварыць аб гэтым у самым шырокім сэнсе і на іншых узроўнях. Чаму аб праблеме гвалту ў сям'і з плакатаў і тэлеэкрана з намі размаўляюць спартсмены, медыійныя персаны, а не паліткі, губернатары?

Ігар ФУРМАНАЎ: — У нашым грамадстве могуць гораць гаварыць пра што хочаць, але толькі не пра самае галоўнае, а гэта — дзеці. І яны гадую хадзіць і дабіваюць выдання перыядычнай газеты або часопіса для бацькоў на тэму сям'і і школы, я хачу і гатовы расказаць падрабязна, што такое мадэль негвалтоўнага выхавання!

Людміла МУН: — Дзеці, сярод якіх я праводжу апытанні, сталі ахвярамі сексуальнага гвалту з боку членаў сям'і, блізкіх сваякоў або тых, хто мае легальны доступ да дзіцяці (гэта педагогі, медыкі, трэнеры, сябры сям'і). Вулічнае насілле фактычна не сустракаецца. Ёсць рэчы, якія я абавязна скажаць дзіцяці, кшталт «з табай гэта адбылося таму, што ты вельмі добрая дзіцячынка, ты проста паслухмяная і рабіла так, як цябе прасілі». Я тлумачу гэта і бацькам: «Вы выхавалі добрае дзіця, але яно не ўмее гаварыць «не». І гэта ёсць вялікая праблема айчыннага выхавання. Мы увесь час імкнёмся дабіцца паслухмянасці, выпрацоўваем навывы пагадзэння з любым дарослым, не вучым устанавляваць межы ўласнага Я і абараняць іх.

Ігар ФУРМАНАЎ: — Гвалтоўнае выхаванне заснавана на страху, а страх блакіруе любыя эмоцыі і рэакцыі. Мы увесь час дзіця запалоўваем: «Не садзіся ў ліфт з чужым дзяцкамі!». А на практыцы яно пасля нямае ў незразумелай і незнаёмай сітуацыі. А ў Злучаных Штатах, напрыклад, праводзіцца трэнінгі, на якіх дзіця вучаць моцна крычаць пры любым дотыку дарослага, нават добра знаёмага, — проста выпрацоўваюць умоўны рэфлекс. Таму што гвалтаўнік баіцца толькі аднаго — быць злоўпеным...

— *А бацькі тым часам нават спраць прававых ведаў пратэстуюць...*

Людміла ЖУКОЎСКАЯ: — Яны нават не столькі пратэстуюць... Проста адчынюць дзверы ў кабінет псіхолога ці сацыяльнага педагога, запіхваюць туды дзіця, зачыняюць дзверы і чакаюць, пакуль ім выдадуць такога, што будзе іх цалкам задавальняць. Па сутнасці, і педагогі робяць тое самае. Таму бывае, што псіхолог у школе — не памочнік і дарадца, а той, да каго адпраўляць, калі будзеш дрэнна сябе паводзіць. Псіхолог часам успрымаецца як частка школьнай сістэмы, што з'яўляецца сур'ёзным адмоўным момантам.

Ігар ФУРМАНАЎ: — Псіхолог павінен быць незалежным, каб сапраўды абараніць дзіця. Інакш не атрымаецца ні выяўляць праблему, ні працаваць з ёй. Якое дзіця добраахвотна пойдзе да псіхолога, калі той фактычна аказваецца на баку адміністрацыі? Школа прыклала максімум намаганняў, каб падпарадкаваць сабе псіхологаў, і цяпер адміністрацыя паводзіць сябе з імі, як з падначаленымі.

Раман КРУЧКОЎ: — Псіхалагічная служба не функцыянуе ў нас так, як належыць, не толькі на гэтым узроўні. Псіхолог павінен заставацца «знеш-

нім» спецыялістам і ў сістэме адбывання пакарання. Праграма рэсацыялізацыі для агрэсараў не дазваляе ў сённяшнім варыянце сапраўды праездзіць рэзідыўны гвалт у тых, хто вярнуўся ў сям'ю.

— *А навучыць ахвяру не быць ахвярай, а гвалтаўніка — пазбаўляцца агрэсіі без насілля цалкам магчыма?*

Ігар ФУРМАНАЎ: — Ёсць праграмы работы і ў адным, і ў другім выпадку. Але пакуль ніхто не зацікавіўся іх укараненнем. Праграма па рэсацыялізацыі існавала на грошы замежнага гранта, але грошы скончыліся, і Дэпартамент па выкананні пакаранняў не знайшоў фінансаў для працягу ініцыятывы.

Людміла ЖУКОЎСКАЯ: — Аднак калі здараецца штосці рэзанансна, то адразу вываляць псіхолога — не дапрацоўваюць. А мы абавязаны ахапіць усё вучняў, а іх можа быць больш за тысячу, плюс настаўнікі. Калі раскінуць гэта па гадзінах, то на адно дзіця атрымаецца... адна гадзіна ў год!

ПАКАРАННЯ МАЛА

— *Статыстыка сведчыць, што колькасць крыміналу, звязанага з гвалтам, змяншаецца. Для паярэдвання цяжкіх злчынстваў органы ўнутраных спраў актыўна заводзяць прэзэнтывыя крымінальныя справы нават па злчынствах, якія не уяўляюць вялікай пагрозы грамадству. Можа быць, спрацоўвае нават тое, што ёсць?*

Ігар ФУРМАНАЎ: — Насамрэч мы не ведаем сапраўднай карцыні. Праз паўгода мы завершым разам з ЮНІСЕФ агульнаацыянальнае даследаванне распаўсюджанасці гвалту ў дачыненні да дзіцяці. Праведзены апытанні, засталася падаведзіць вынікі. А пакуль працягваем дабівацца таго, каб медыкі ўключалі інфармацыю па гвалце ў дачыненні да дзіцяці ў свае справаздачы. Таму што ў маштабах краіны гэтага няма. Пажадана, каб і іншыя службы мелі падобную статыстыку. У Міністэрстве адукацыі вы такой інфармацыі не знойдзецца. Аднак аднаго механізма ўзаемадзеяння паміж рознымі ведамствамі не існуе, а таму немагчыма гаварыць аб тым, што нешта спрацоўвае.

ПРАБЛЕМА АГРЭСІІ — НЕ ТОЛЬКІ НАВАТ У РЭАЛЬНАЙ ПАГРОЗЕ (СКАЖАМ, ПАГРОЗЫ НАШАМУ ЖЫЦЦЮ МОЖА НЕ БЫЦЬ), А Ў ТЫМ, ШТО НАС, ЯК МЫ АДЧУВАЕМ, НЯПРАВІЛЬНА АЦЬНЯВАЕМ. А ГЭТА ПСІХАЛАГІЧНАЯ НЕБЯСПЕКА НАШАЙ САМАЙ ВЫСОКАЙ КАШТОВНАСЦІ — САМАКАШТОВНАСЦІ.

Далусцім, з удзелам міліцыі выявілі агрэсара, яго аштрафавалі. Грошы пры гэтым аднімаюцца ў тым ліку і ў дзіцяці. Таму маці наступным разам добра падумае, ці варта паведамляць у міліцыю. Якім бы сур'ёзным і жорсткім не было пакаранне, мы яшчэ павінны шмат зрабіць для таго, каб чалавек перастаў сябе паводзіць так, як паводзіць да гэтага. Агрэсар павінен палова часу адбываць пакаранне, а другую — наведваць псіхолога.

ПРАБЛЕМА АГРЭСІІ — НЕ ТОЛЬКІ НАВАТ У РЭАЛЬНАЙ ПАГРОЗЕ (СКАЖАМ, ПАГРОЗЫ НАШАМУ ЖЫЦЦЮ МОЖА НЕ БЫЦЬ), А Ў ТЫМ, ШТО НАС, ЯК МЫ АДЧУВАЕМ, НЯПРАВІЛЬНА АЦЬНЯВАЕМ. А ГЭТА ПСІХАЛАГІЧНАЯ НЕБЯСПЕКА НАШАЙ САМАЙ ВЫСОКАЙ КАШТОВНАСЦІ — САМАКАШТОВНАСЦІ.

Раман КРУЧКОЎ: — Але пакуль няма закона, ніхто не можа прымуць рабіць гэта. Практыка паказвае, што нават пасля некалькіх зяняткаў у нашых групах многія агрэсары наогул перастаюць прымяняць фізічны гвалт у сям'і. А ўзмацненне пакарання само па сабе не вырашае праблему. У краінах Скандынавіі нават пайшлі па шляху зніжэння пакарання.

Людміла МУН: — Тым часам Дзяржакамітат судовых экспертў многае робіць у межах сваёй кампетэнцыі. Для раследавання сексуальных злчынстваў супраць дзіцяці пачалі праводзіць размовы з ахвярамі гвалту, затым пачалі думаць, як дапамагчы следчым ацаніць паказанні дзіцяці, калі следую насілля няма, а ёсць толькі словы. І ў выніку ў дачыненні да падазраваных асоб у здзійсненні сексуальных злчынстваў супраць дзіцяці распрацавалі новы від судовай экспертызы — псіхаліагічную з ужываннем паліграфу. Для палепшэння якасці сексуальнай дыягностыкі гвалтаўнікоў з'явіўся новы від судовай экспертызы — сексалагічная.

Святлана БАРЫСЕНКА.
protas@svizda.by

НАВІНЫ

ПАДЗЕЙ

ФАКТЫ

НАВІНЫ

ПАДЗЕЙ

ФАКТЫ

НАВІНЫ

ПАДЗЕЙ

ФАКТЫ

СМАК, ЗНАЁМЫ З ДЗЯЦІНСТВА

Беларускія цукеркі ўжо на Сейшэлах
Каля двух мільёнаў салодкіх навагодніх падарункаў плануецца паставіць у гандлёвую сетку прадпрыемствы канцэрна «Белдзяржхарчпрам». Паўтара мільёна з іх ужо паступілі ў прадпрыемствы гандлю.

— Святочны асартымент разлічаны на самыя розныя фінансавыя магчымасці пакупнікоў. Маса салодкіх набораў вагаецца ад 300 грамаў да 3 кілаграмаў, а цэны ад 4 да 30 рублёў, — расказала начальнік аддзела кандытарскай галіны канцэрна Волга СТАРАСЦІНА.

Змагаючыся за свайго пакупніка, беларускім вытворцам даводзіцца канкураваць на рынку з кандытарскай прадукцыяй расійскіх, украінскіх і іншых вытворцаў. Таму і беларускім кандытарам даводзіцца пастаянна клапаціцца пра абнаўленне асартыменту. Штогод на прадпрыемствах канцэрна «Белдзяржхарчпрам» з'яўляецца да 130 новых відаў прадукцыі. Як запэўніва

Канстанцін ШАРАВАРАЎ:

«ДЛЯ НАС НА П'ЕДЭСТАЛЕ БЫЛО ТОЛЬКІ АДНО МЕСЦА — ПЕРШАЕ»

Алімпійскі чэмпіён Сеула пра самыя складаныя перыяды кар'еры і пра значныя лічбы ў сваім лёсе

Легенды спорту

ДОБРЫЯ СЛОВЫ НА СВЯТА

Чэмпіёны віншуюць з надыходзячым Новым годам

У перадсвяточным выпуску праекта «Алімпіец» вядомыя беларускія спартсмены дзеліцца сваімі ўражаннямі ад 2016 года і віншуюць нашых чытачоў, балельшчыкаў з надыходзячымі навагоднімі святамі.

Святлана РУДАЛАВА, неаднаразовая прызёрка чэмпіянату свету і Еўропы па мастацкай гімнастыцы:

— Далёка не кожны год становіцца ўрадайна на медаль, але не магу ахарактарызаваць 2016-ы як правальны. Нашы спартсмены выступалі годна, змагаліся за сябе, за нас, за краіну. Што тычыцца мастацкай гімнастыкі, то дзючаты, які заўсёды, былі на вышыні, малайцы. Але гэта спорт, сёння мы на п'едэстале, а заўтра можам быць за яго межамі — гэта і здарылася, на жаль, з нашай нацыянальнай камандай на Алімпійскіх гульнях. Але я ад усяго сэрца жадаю ім поспеху, не спыняцца на дасягнутым і падымцацца як мага часцей на вышэйшую ступеньку п'едэстала.

Самым яркім момантам беларускага спорту сёлета, вядома, стала выступленне Уладзіслава Ганчарова. Я думаю, уся краіна назірала за яго перамогай.

2017 год будзе прамежковым паміж Алімпійскімі гульнямі, таму самае галоўнае, я жадаю, каб усе спартсмены абыйшліся без траўмаў, каб назапашвалі сілы і вопыт і ставілі перад сабой самыя высокія мэты.

Наталія ПРАДІМАВА, экс-баскетбалістка нацыянальнай зборнай, галоўны трэнер жаночай каманды Беларусі:

— Самым яркім момантам для мяне сёлета, вядома, была Алімпіяда. Гэта незабыўныя пачуцці, уражаны, столькі ўсёго добрага звязана з гэтай падзеяй... Я думаю, гэты год быў не горшы, чым папярэдні. Можна быць, дзесьці чаканні на медаль у нас былі большыя, але здаецца, што кожны спартсмен, які ўдзельнічаў у Алімпійскіх гульнях, выклікаў на ўсе сто працэнтаў.

Для мяне асабіста гэты год стаў незвычайным, таму што адбылося шмат падзей, звязаных з прафесійнай дзейнасцю, перш за ўсё, гэта пераход ад спартсмена да трэнера.

У новым 2017 годзе ўсім спартсменам і балельшчыкам чацхелася б пажадаць здароўя, поспеху, каханна, каб ва ўсіх нас хапіла цяплена зрабіць тое, што мы задумалі на 2017 год.

Андрэй КАЗУСЭНАК, трохразовы чэмпіён свету па спартыўнай самба, чатырохразовы чэмпіён Еўропы. Бронзавы прызёр чэмпіянату свету па дзюдо, чэмпіён Еўропы, удзельнік летніх Алімпійскіх гульняў у Пекіне:

— Можна быць, не ва ўсіх спартсменаў усё атрымалася ў гэтым годзе, можа быць, чакалі ад Алімпійскіх гульняў больш паспяховага выніку, але адбылося, як адбылося. Адрэны момант, які мяне хвалюе сёння, — гэта шмат доўгіх і скандальных, якія доўжыліся на працягу ўсяго 2016 года. Яны нашкодзілі як рэпутацыі спорту ў цэлым, так і асобным, невінаватым спартсменам. Самым яркім момантам, вядома, стала алімпійская медаль Уладзіслава Ганчарова ў Рыа-дэ-Жанейра.

Усім прыхільнікам спорту і самім атлетам у 2017-м жадаю дасягнення пастаўленых мэт, спаўнення жаданняў і, вядома, здароўя.

Сяргей МАКАРАНКА, першы беларус — алімпійскі чэмпіён, чэмпіён свету і Еўропы на каноз-двойчы:

— Вядома, гэты год быў вельмі супярэчлівым, занадта шмат скандалаў адбылося ў спорце, і гэта не вельмі прыемна. А яркіх момантаў у нашай краіне магло б быць і больш. Самы радасны эмоцыі падарыў Уладзіслаў Ганчаров, ён можа служыць зорам для многіх нашых атлетаў сёння. На гэтай Алімпіядзе нічога асаблівага я не заўважыў, вядома, у гісторыі былі Гульні і больш цікавыя.

Незалежна ад выніку мы ўсе заўсёды хварэем за нашых спартсменаў, жадаю ім здароўя і поспеху. А балельшчыкам пажадаю падтрымліваць да канца беларускіх атлетаў, каб гэты становячая энергія перадавалася ім, паверце, яны гэта адчуваюць.

Вакол арэн

Аршанская арэна дала сусветнаму спорту не адну вядомую асобу. Чарговы вярты дзвухразовы алімпійскі чэмпіён Сяргей Каплякоў, чэмпіён Еўропы Аліна Талай, лепшы малады гандболіст варатар свету Вячаслаў Салдацкіна. Усе яны нарадзіліся ў гэтым раёнцэнтры Віцебскай вобласці, там раслі, трэніраваліся, а потым праслаўлялі і працягваюць праслаўляць нашу краіну. Адназначна можна сказаць, што ў Оршы ёсць спартыўныя традыцыі, якія трэба падтрымаць і працягнуць, а для гэтага неабходны ўмовы. Нядаўна свой трохгадовы дзень нараджэння адзначыў самы буйны і самы юны спартыўны аб'ект горада — лядовая арэна. Мы наведаліся туды, каб даведацца, чым жыў аб'ект гэтыя наядушны гады.

Кузня будучых чэмпіёнаў

Наглядзячы на крытыку аб колькасці лядовых палацаў у краіне, з'яўляецца такога збудавання ў Оршы выклікала ў жыхароў горада вельмі добрую рэакцыю. Бо з увардзеннем у эксплуатацыю палаца гараджане зразумелі, што ён не толькі для хакея, як здаецца на першы погляд, ён можа быць шматфункцыянальным і цікавым для жыхараў жыхара.

— Для горада гэта была вялікая падзея, — кажа Вольга МІГДАЛЁВА, намеснік загадчыка філіяла па асноўнай дзейнасці. — Таму што арэна — адзіны настолькі буйны аб'ект. Не толькі спартыўны, але і культурна-забавяльны.

Аднак усё на парадку, галоўны складнік тут спартыўны. Сёння ў сярэднім лядовым арэне развіваецца два доўжыцца звычайна месца, але бацькі працягваюць весці дзяцей і дзяцей, дэфіцыту ў навучаных сёння мы не назіраем, — адзначае Вольга Анатольеўна.

Дзве каманды, 2005 і 2007 гадоў нараджэння, ужо гуляюць у першыя спартыўныя на хакеі. Калі першы год дзеткі наўрад ці маглі на роўных змаганца са сваімі аднагодкамі з іншых каманд Беларусі, то цяпер ужо канкуруюць на роўных. Сёлета праходзіў набор хлопчыкаў 2009 і 2010

У «вялікі» гандбол ён трапіў у 18: тады маладога мінчаніна запрасілі ў легендарны СКА, дзе ўжо ззялі такія зоркі, як Каршакевіч і Шаўцоў, але Канстанцін Шаравараў у гэтым зорным складзе не згубіўся, ён пачаў пракладаць свой шлях да пераможных вяршыняў. Стаўшы часткай легенды, ён застаў залаты час мінскага клуба, са СКА выйграў самыя прэстыжныя тытулы, а, акрамя гэтага, са зборнай Савецкага Саюза алімпійскае золата ў Сеуле. У прасе пра яго пісалі: «Гэты чалавек надзелены вечнай маладосцю: лёгкі, скакучы, хуткі, рэзкі». Але ці так лёгка ўсё было на самай справе? За год да старту Алімпійскіх гульняў у Барселоне гандбаліст атрымаў траўму, ад якой, здавалася, пасляхова аднавіўся, але пазней здарыўся рэцідыв, які не даў паўтарыць алімпійскі поспех і наогул паставіў пад сумненне працяг спартыўнай кар'еры.

Пра тое, як перажываў гэты няпросты момант, чаму не прыняў іншае грамадзянства і што да гэтага часу трымае яго ў гандболе, Канстанцін Рыгоравіч расказаў карэспандэнту «Звязды».

— Мы сустрэкаемся з алімпійскім чэмпіёнам не ў пампезнай зале, ён не пазіруе на фоне сваіх шматлікіх узнагарод і не кідаецца пафаснымі фразамі. Наша гутарка праходзіць у прастай спартыўнай зале БНТУ.

— Канстанцін Рыгоравіч, вас часта пазнаюць як алімпійскага чэмпіёна?

— З часам усё радзей і радзей, але калі гэта адбываецца, я заўсёды ўдзячны за тое, што людзі памятаюць, мне гэта вельмі прыемна.

— Алімпійскі медаль захаваў?

— Вядома, ён захоўваецца ў мяне дома. Узнагарод шмат: 10 медалёў чэмпіянату СССР, некалькі чэмпіянату свету. Раней усе яны былі развешаны, але кватэра маленькая, таму зараз некаторыя ўжо складзены ў скрынкі, а самыя каштоўныя, у тым ліку і алімпійскі медаль, захоўваюцца асобна за шклом.

— Калі вы зразумелі, што гандбол стане працай, ды і цэлым жыццём?

— Дзяцінства ў мяне было, як і ва ўсіх савецкіх хлопчыкаў, — без кам'ютару. Увесь час праводзілі на вуліцы: летам гулялі ў футбол, зімой — у хакей. Ва ўсе секцыі, якія былі ў школе, спрабавалі хадзіць. Займаўся валеіболам, барацьбой, гімнастыкай. Так з часам з'явіўся гандбол. Па ўсім Мінску тады былі першыя школы, раёнаў, потым горада. Бацькі працавалі, ніхто не зацікавіўся на тым, каб зрабіць з мяне алімпійскага чэмпіёна. Крыху пазней пачалі прыходзіць першыя поспехі, запрасілі ў спартыўны інтэрнат, потым інстытут, тады ўжо, напэўна, пачаў разумець, што гэта становіцца сур'ёзным заняткам. А калі трапіў у каманду майстроў СКА, у 18 гадоў, усвядоміў, што гандбол становіцца маёй працай.

— Па тых мерках гэта быў даволі юны ўзрост для СКА?

— Так, трапіць туды было мэтай, марай, але гэта было складана, адбор праходзіў вельмі сур'ёзна. Калі прыйшоў у СКА, вясной 1982 года, стаў самым маладым гульцом вышэйшай лігі. Першыя трэнеры і гульні вельмі добра запомніліся. Я прыйшоў у каманду, калі Каршакевіч і Шаўцоў вярнуліся з чэмпіянату свету і сталі там чэмпіёнамі, а я яшчэ 18-гадовы хлопчак. Першы час вельмі хвалюваўся, але галоўнае было не бяцца. На маёй памяці было шмат хлопцаў, якіх запрашалі ў СКА, але наогул яны, на жаль, там не затрымліваліся. Адбы-

Біяграфічная даведка

Канстанцін Шаравараў нарадзіўся 15 жніўня 1964 года ў Мінску. Заслужаны майстар спорту. Чэмпіён Алімпійскіх гульняў у Сеуле (Паўднёвая Карэя) 1988 года ў складзе каманды СССР. Сярэбраны прызёр чэмпіянату свету 1990 года. Чэмпіён СССР 1984—1986, 1988—1989 гадоў. Сярэбраны прызёр чэмпіянату СССР 1982—1983, 1987, 1990 гадоў. І бронзавы — 1991 года. Уладальнік Кубка СССР. Уладальнік Кубка еўрапейскіх чэмпіёнаў 1987—1989 гг. у складзе каманды СКА (Мінск). Уладальнік Кубка кубкаў еўрапейскіх краін 1988 года ў складзе каманды СКА (Мінск). Уладальнік Суперкубка 1989 года ў складзе каманды СКА (Мінск). Цяпер трэнеруе жаночы гандбольны клуб «БНТУ-БелАЗ».

са зборнай я стаў алімпійскім чэмпіёнам, мы пачалі ездзіць на камерцыйныя турніры, там плацілі грошы, таму можна было нічога не прадаваць.

— Калі патрапілі ў зборную СССР, гэта стала такой жа значнай падзеяй, як і знаходжанне ў СКА?

— Да гэтага выйграў два маладзёжныя чэмпіянаты свету, таму мяне ўжо ведалі, як гульца, тым не менш канкурэнцыя тады была вельмі вялікая. На першы збор Спартак Пятровіч узяў мяне далёка не першым нумарам. На адным куце гулялі Шаўцоў і Шаравараў, абодва з СКА, — гэта даволі рэдка выпадак.

1987 год. Мінскі СКА выйграў Кубак еўрапейскіх чэмпіёнаў.

— Звычайна найбольш блізка машыны зносіны з тымі, з кім жывеш у адным нумары на зборах. З Рыгорам Свірыдзенкам мы адыгралі разам 10 гадоў, былі ў маладзёжнай зборнай, у СКА, у зборнай Савецкага Саюза. Таму з ім, напэўна, склаліся найбольш цёплыя адносіны.

— Першыя паздкі за мяжу моцна ўразілі?

— У той час існавала «жалезная заслона», калі проста так выехаць было немагчыма, а ў мяне ўжо быў такі шанц упершыню за 18 праектыўных гадоў. Гулялі з СКА ў Еўракубок, і першы выезд — ФРГ, Францыя, Італія. Гэта быў поўны шок, здавалася, я убачыў тое, што ніхто не бачыў. У Германіі неверагодныя машыны, аўтабаны, у краму зайшоў — наогул вочы разбгаюцца. Усё нятаннае, але нешта набыць можна было. Нам давалі калеечныя сучатныя, таму ўсе спартсмены тады вазілі ў замежжа «ложкі-матрошкі», самавары. Стандартны прадуктывы набор выглядаў так: два слічкі ікры па 113 грамаў, бутэлька шампанскага і дзве гарэлкі. Што прадавалася, што мянялася, тады для замежнікаў гэта была экзотыка. Матрошка больш за ўсё шанавалася ў Тунісе, негрычанкі казалі: «Дай тату з мамай». Хадавая была рэч. Ужо пазней, пасля 1988 года, калі

— Сеульская Алімпіяда стала для вас першай і адзінай у жыцці. Чым больш за ўсё яна запомнілася?

— Як ні дзіўна, запомнілася яна ўжо толькі потым, калі ўсё скончылася. А так, звычайна спаборніцтва, толькі людзей больш. У алімпійскія ўёсцы ўсе беларусы з нашай камандай жылі ў адной кватэры — Каршакевіч, Шаўцоў, Тучкін, Свірыдзенка і я. Ішла звычайная работа — трэнеры, гульні. Задана натуральна стаяла толькі адна — перамагчы, бо ў СССР было толькі адно месца на п'едэстале — першае, гэта не абмяркоўвалася.

У момант, калі я знаходзіўся на Алімпіядзе, у мяне нарадзіліся дзеці, брат даслаў тэлеграму, але ў штабе зборнай Савецкага Саюза альбо былі сказаны, альбо спецыяльна пра гэта не паведамілі. Можна быць, баяліся, што пачнём адзначаць. У выніку я даведаўся пра гэта ўсё роўна раней фінальнай гульні, калі сам датэлефанаваўся дамоў. Хлопцы павіншавалі, купілі маім дваіняткам аднолькавыя маечкі, я вельмі доўга іх захоўваў. Затое цяпер заўсёды ведаю, колькі гадоў таму была Алімпіяда.

— Ці можна сказаць, што ў Сеуле была самая важная для вас перамога?

— Было шмат яркіх момантаў і ў складзе СКА і ў зборнай. Іх складаю параўноўваць. Усё жыццё ў спорце атрымалася вельмі яркім, я ні разу, нягледзячы на свае траўмы, не пашкадаваў пра пройдзены шлях, хоць гуляў даволі доўга — да 38 гадоў. І з задавальненнем прайшоў бы яго яшчэ раз, змяняў бы толькі перыяд аднаўлення пасля траўмаў. Але тады думалася пашкадаваць, хацелася чаго б гэта ні каштавала вярнуцца ў гульні. Найлепшыя часы, думаю, былі на працягу 10 гадоў, калі я гуляў за СКА, самы моцны клуб свету на той момант, і паралельна за зборную СССР.

— На наступную Алімпіяду ў Барселону вам перашкодзіла паехаць ужо згаданая траўма.

— Гэта быў вельмі складаны момант. За год да Алімпійскіх гульняў 1992 года атрымаў траўму ахілавага сухожылля, зрабіў аперацыю, пасля чаго яшчэ аднавіўся, але траўмаваўся яшчэ раз у Іспаніі, у Гульні за зборную. Як цяпер, памятаю гэтыя даты. Дзве аперацыі прайшлі ў дзень нараджэння маіх дзяцей, 21 верасня мне зрабілі першую, роўна праз год — другую. Гэта проста фантастыка. Сказалі, што больш нельга гуляць у гандбол. Але, улічваючы свой харак-

— Ці задавальняе вынікамі сваёй работы вы сёння?

— Я адчуваю сябе на сваім месцы, таму што ведаю ўсю гэтую «кухню». У першую чаргу, задаволены, што ўдалося захаваць традыцыі, якія былі закладзены працай папярэдніх трэнераў клуба. На працягу доўгіх гадоў мы выйгралі першынства і Кубак Беларусі. Летас наступілі вельмі моцнаму саперніку — «Гомелю». У гэтым сезоне будзем старацца вярнуць старанна. Прадстаўніцтва БНТУ нядарна паказалі сябе і ў гульнях за зборную ў нядаўняй кваліфікацыі да чэмпіянату свету, даламалі ёй дабіцца добрага выніку — трапіць у плей-оф адборачнага турніру.

— Што скажаце пра вынік жараб'ёўкі накут-раўндаў?

— Зборная Чарнагорыі — не горшы і не лепшы варыянт, з гэтай камандай можна гуляць і змаганца за перамогу. — Менш за месяц засталася да старту мужчынскага чэмпіянату свету ў Францыі, можаце нешта спрагназаваць?

— Вы ж ведаеце, прагнозы ў спорце — рэч няўдзячная, таму нічога не хацелася б цяпер казаць. Проста пажадаю хлопцам поспеху і будзем за іх хварэць

АД ХАКЕЯ ДА НАВАГОДНЫХ РАНІШНІКАЎ

Як у Оршы выкарыстоўваюць патэнцыял Лядовага палаца

гадоў нараджэння. Акрамя таго, з'явілася платная група зусім маленькіх хакеістаў (2011—2013 гадоў нараджэння).

— Толькі заняткі гэтай групы праходзяць на платнай аснове, усё астатняе натуральна бясплатна. Адзіная праблема — не хапае грошай на набыццё спартыўнага інвентару і экіпіроўкі для дзяцей. Бацькам праходзіцца купляць гэта самім. Федэрацыя хакея сёння вельмі моцна нам дапамагае, але магчымасцяў на ўсіх не хапае, — расказвае Вольга Мігдалёва.

Па прызначэнні кіраўнікоў лядовай арэны, прыцягваюць трэнераў у Оршу няпросты, але магчыма. У аддзяленні хакея сёння працуюць два мясцовыя настаўнікі і тры прыезджыя — з Віцебска і Наваполацка. Усе яны забеспечаны жыллем і належнай заробатнай платай.

У аддзяленні шорт-трэка таксама працуюць 5 трэнераў, сярод іх былыя члены нацыянальнай зборнай краіны. — Усе нашы настаўнікі — гэта людзі неабякаваныя да спорту, спецыялісты, якія любяць сваю працу, і дзеці і бацькі гэта адчуваюць, таму ў іх ёсць жаданне прыходзіць да нас, — сцвярджае Вольга Мігдалёва.

Здаецца, з такім падыходам да работы вынікаў доўга чакаць не давядзецца. Сярод выхаванцаў секцыі, якія знаходзяцца пад дахам лядовай арэны, сёння ёсць першаразраднікі, кандыдаты ў майстры спорту, 6 чала-

поўнена пад завязку, людзі гатовыя глядзець футбол стаячы, — з гонарам дзеліцца Вольга Мігдалёва.

З Віцебска ў Оршу па балельшчыкаў

Яшчэ адно збудаванне, якое ўваходзіць у склад лядовай арэны — спартыўны комплекс «Алімпіец». Тут месціцца зала для бокса і ўніверсальнага пляцоўка, прызначаная для гульнявых відаў спорту. Зала для бокса з'яўляецца адзінай у горадзе і далёка не апошняй у краіне па сваіх якасных характарыстыках. Ледзь паспела яна адкрыцца, там адразу прайшлі буйныя міжнародныя спаборніцтвы — турнір Кольчана. Цяпер залу арандуе спартыўная школа №1, якая спецыялізуецца на боксе і іншых відах адзінаборства, але ёсць час і для аматарскіх заняткаў, яны таксама тут папулярныя.

Універсальнага пляцоўка для гульнявых відаў спорту, вядома, не пустае, тут праходзяць заняткі па баскетболе, валеіболе, гандболе, а праз пару месяцаў пасля адкрыцця гэтай зала асабліва спадабалася клубу «Вітэн» па міні-футболе. Да гэтага «Вітэн» базіравалася ў Віцебску, але пасля таго, як правёў некалькі матчаў у Оршы, вырашыў перабрацца менавіта сюды.

— У Віцебску яны не збіралі ўсябе на трыбунах мноства балельшчыкаў, а ў Оршы міні-футбол прынялі вельмі цёпла. На кожнай гульні зала, разлічаная на 300 глядацкіх месцаў, за-

карыстаюцца попытам. Білеты не дарагія — 1,20 рубля, мы стараемся ставіць гульні ў зручны для балельшчыкаў час, людзі збіраюцца тут не толькі глядзець за гульняй, але і сустрэцца з сябрамі, прыемна правесці час.

Вольга Мігдалёва адзначае, што выдаткі на ўтрыманне такога маштабнага збудавання вялікія і выходзіць на самаакупнасць вельмі складана, але спецыялісты арэны імкнучыся да гэтай мэты.

Не спортам адзіным...

Значную частку даходаў прыносіць і забавяльны складнік комплексу. Рэстаран, тэнісныя корты, фітнес, аэробіка, трэнерожная зала, зала харэаграфіі і пилатэс — усё гэта можна знайсці ў сучаснай лядовай арэне. Акрамя таго, асабліва папулярна тут карыстаецца боўлінг, ён, дарэчы, адзіны ў горадзе.

Матэрыялы падрыхтавала Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ. labazhevich@vziazda.by

ИЗВЕЩАЕТ ОБ АУКЦИОНЕ ПО ПРОДАЖЕ ПРАВА ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРА АРЕНДЫ ПОМЕЩЕНИЯ

Наименование	Характеристика
Наименование объекта, краткая характеристика, местонахождение объекта	Право заключения договора аренды сроком на 3 года изолированного помещения, инв. № 110Д/2750508 (назначение – помещение транспортного назначения, наименование – подземный гараж-стоянка), арендуемой площадью 1193,9 кв.м по адресу: г. Барановичи, ул. Димитрова, д. 15, пом. 67
Начальная цена продажи	4 059,26 р. (четыре тысячи пятьдесят девять рублей двадцать шесть копеек) с учетом НДС
Коэффициент к базовой арендной величине по договору аренды	1,0
Сумма задатка	405,93 р. (четыреста пятьдесят девять рублей три копейки)
Условия аукциона	Целевое назначение арендуемых помещений – для размещения гаража-стоянки, складских, производственных, торговых помещений
Наименование объекта, краткая характеристика, местонахождение объекта	Право заключения договора аренды сроком на 3 года капитального строения, инв. № 420С/С-4750 (назначение – здание административно-хозяйственного), арендуемой площадью 175,74 кв.м по адресу: г. Лида, ул. Железнодорожная, д. 8
Начальная цена продажи	597,52 р. (пятьсот девяносто семь рублей пятьдесят две копейки) с учетом НДС
Коэффициент к базовой арендной величине по договору аренды	1,0
Сумма задатка	59,75 р. (пятьдесят девять рублей семьдесят пять копеек)
Условия аукциона	Целевое назначение арендуемых помещений – для размещения складских, производственных, офисных помещений
Продавец	УП «Барановичское отделение Белорусской железной дороги» Барановичская дистанция гражданских сооружений, 225407, г. Барановичи, ул. Барановского, 5, тел. 8-0163-42-25 08
Организатор торгов	Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, тел.: 45-05-38, 41-98-32
Условия оплаты	По договоренности сторон
Срок заключения договора аренды	Не позднее 20 рабочих дней с момента подписания протокола аукционных торгов
Номер р/с для перечисления задатка	р/с 3012579170017 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, БИК 153001739, УНП 500833225

Аукцион состоится 30 января 2017 г. в 11.00 по адресу: Гродненская область, г. Гродно, ул. Врублевского, 3

К участию в аукционе допускаются физические лица, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявления с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении текущий (расчетный) счет сумму задатка, получившие участником аукциона и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» подается заявление на участие в аукционе со следующими документами:

- заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении;
- **юридическим лицом – резидентом Республики Беларусь** – копия документа, подтверждающая государственную регистрацию юридического лица;
- **индивидуальным предпринимателем** – документ, подтверждающий государственную регистрацию индивидуального предпринимателя, и его копия, которая заверяется организатором аукциона;
- **юридическим лицом – нерезидентом Республики Беларусь** – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с достоверным переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе организатору аукциона предъявляются:

- представителем юридического лица, индивидуального предпринимателя – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность этого представителя;
- физическим лицом – документ, удостоверяющий личность физического лица;
- представителем физического лица – доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя.

Прием заявлений на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленном организатором аукциона день и время, указанные в извещении. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Срок поступления заявления является датой его регистрации в журнале регистрации заявлений на участие в аукционе. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатор аукциона извещает участника аукциона.

В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов. Если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним лицом, предмет аукциона продается этому лицу при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов.

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница). Последний день приема заявлений – 24 января 2017 г. до 15.00

Телефон для справок: 45-05-38 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», <http://grodnoinfo.by/>

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

Наименование	Характеристика
Наименование объекта, краткая характеристика, адрес, расположения	Капитальное строение, инв. № 400С/С-4285 (назначение – здание специализированное иного назначения, наименование – производственный корпус № 2), площадью 3034,0 кв.м, расположенное по адресу: г. Гродно, ул. Карского, 35
Земельный участок, на котором расположен объект	Кадастровый номер 440100000002007199, (назначение – земельный участок для обслуживания здания производственного корпуса № 2), площадью 0,6280, расположенный по адресу: ул. Карского, 35
Обременения со стороны 3 лиц	В виде аренды: - 138 кв.м до 31.05.2017 г. - 392,2 кв.м до 31.12.2016 г. - 209,6 кв.м до 31.01.2017 г. - 624,1 кв.м до 31.01.2017 г. - 202,5 кв.м до 01.07.2017 г.
Начальная цена продажи	997 058,78 р. (девятьсот девяносто семь тысяч пятьдесят восемь рублей семьдесят восемь копеек) с учетом НДС
Сумма задатка	49 853 р. (сорок девять тысяч восемьсот пятьдесят три рубля)
Условия аукциона	Аукцион без условий
Продавец	ОАО «Гроднооблавтобтранс», 230023, г. Гродно, ул. Ожешко, 25. Тел. 72-19-57, факс 72-19-64
Организатор торгов	Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, тел.: 45-05-38, 41-98-32
Условия оплаты	По договоренности сторон
Срок заключения договора купли-продажи	Не позднее 20 рабочих дней с момента подписания протокола аукционных торгов
Номер р/с для перечисления задатка	р/с 3012579170017 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, код банка 153001739, УНП 500833225

Аукцион состоится 10 января 2017 г. в 11.00 по адресу: Гродненская область, г. Гродно, ул. Врублевского, 3, 209

К участию в аукционе допускаются физические лица, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявления с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении текущий (расчетный) счет сумму задатка, получившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» подается заявление на участие в аукционе со следующими документами:

- заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении;
- **юридическим лицом – резидентом Республики Беларусь** – копия документа, подтверждающая государственную регистрацию юридического лица;
- **индивидуальным предпринимателем** – документ, подтверждающий государственную регистрацию индивидуального предпринимателя, и его копия, которая заверяется организатором аукциона;
- **юридическим лицом – нерезидентом Республики Беларусь** – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с достоверным переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе организатору аукциона предъявляются:

- представителем юридического лица, индивидуального предпринимателя – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность этого представителя;
- физическим лицом – документ, удостоверяющий личность физического лица;
- представителем физического лица – доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя.

Прием заявлений на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленном организатором аукциона день и время, указанные в извещении. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Срок поступления заявления является датой его регистрации в журнале регистрации заявлений на участие в аукционе. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатор аукциона извещает участника аукциона.

В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов. Если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним лицом, предмет аукциона продается этому лицу при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов.

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница). Последний день приема заявлений – 04 января 2017 г. до 15.00

Телефоны для справок: 45-05-38, 41-98-32 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», <http://grodnoinfo.by/>

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

Наименование	Характеристика
Наименование объекта, краткая характеристика, адрес, расположения	Капитальное строение, инв. № 431С/С-30639 (назначение – здание специализированное для общественного питания, наименование – одноэтажное кирпичное здание столовой), площадью 288,6 кв.м, расположенное по адресу: Гродненская область, г.п. Кореличи, ул. Гастелло, 48
Земельный участок, на котором расположен объект	Кадастровый номер 423355100001000731, площадью 0,0574 га (назначение – земельный участок для размещения объектов розничной торговли) по адресу: г.п. Кореличи, ул. Гастелло, 48
Начальная цена продажи	43 968 р. (сорок три тысячи девятьсот шестьдесят восемь рублей) с учетом НДС
Сумма задатка	4 396 р. (четыре тысячи триста девяносто шесть рублей)
Условия аукциона	Без условий
Продавец	ОАО «Кореличская сельхозтехника», 231430, Гродненская область, г.п. Кореличи, ул. Гастелло, 46, тел./факс 8-01596-215-62
Организатор торгов	Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, тел.: 41-98-32, 41-98-34
Условия оплаты	По договоренности сторон
Срок заключения договора купли-продажи	Не позднее 20 рабочих дней с момента подписания протокола аукционных торгов
Номер р/с для перечисления задатка	р/с 3012579170017 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, код банка 153001739, УНП 500833225

Аукцион состоится 17 января 2017 г. в 11.00 по адресу: Гродненская область, г. Гродно, ул. Врублевского, 3, 209

К участию в аукционе допускаются физические лица, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявления с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении текущий (расчетный) счет сумму задатка, получившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» подается заявление на участие в аукционе со следующими документами:

- заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении;
- **юридическим лицом – резидентом Республики Беларусь** – копия документа, подтверждающая государственную регистрацию юридического лица;
- **индивидуальным предпринимателем** – документ, подтверждающий государственную регистрацию индивидуального предпринимателя, и его копия, которая заверяется организатором аукциона;
- **юридическим лицом – нерезидентом Республики Беларусь** – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с достоверным переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе организатору аукциона предъявляются:

- представителем юридического лица, индивидуального предпринимателя – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность этого представителя;
- физическим лицом – документ, удостоверяющий личность физического лица;
- представителем физического лица – доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя.

Прием заявлений на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленном организатором аукциона день и время, указанные в извещении. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Срок поступления заявления является датой его регистрации в журнале регистрации заявлений на участие в аукционе. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатор аукциона извещает участника аукциона.

В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов. Если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним лицом, предмет аукциона продается этому лицу при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов.

Объявление о проведении первого аукциона было размещено в газете «Звезда» от 22.10.2016 г.

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница). Последний день приема заявлений – 11 января 2017 г. до 15.00

Телефон для справок: 45-05-38, 41-98-32 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», <http://grodnoinfo.by/>

Утерянный представителем Белгосстраха по Советскому району г. Минска бланк страхового полиса по добровольному страхованию от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу формы 2РП, 2РП серии БЛБ №1767817 считать недействительным. УНП 10012276

Центр Промышленной Оценки

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Организатор аукциона	Продавец	Предмет аукциона		
ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703	ОАО «Локон», г. Гомель, ул. 60 лет СССР, д. 6	Металлические ворота, мастерская (площадь застройки – 66 кв.м)		
Наименование	Назначение	Общая площадь	Инвентарный номер	Адрес
Диспетчерская	Здание неустановленного назначения	8,4 кв.м	350С/С-135708	Гомельская обл., г. Гомель, ул. Комсомольская, 3А
Составные части и принадлежности	Земельный участок, общ. пл. 0,0111 га, предоставленный Продавцу на праве аренды до 07.04.2019 для эксплуатации и обслуживания зданий мастерской, диспетчерской и складских помещений			
Сведения о земельном участке	Начальная цена с НДС 20% – 3 404,48 белорусского рубля ВУН			
Задаток 10% от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на р/с №3012343260010 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области (адрес банка: г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК 153001739, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»				
Срок подписания договора купли-продажи	10 рабочих дней после проведения аукциона			
Условия оплаты предмета аукциона	Если между продавцом и покупателем (победителем аукциона) либо единственным участником аукциона, согласившимся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5% в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты за предмет аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи			
Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат и оплаты вознаграждения за организацию аукциона оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by				
Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время до объявления его проданным без объяснения причин снятия				
Дата и время проведения аукциона	31.01.2017 г. 14.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»			
Дата и время окончания приема документов	30.01.2017 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»			
Контактные телефоны	+375 17-280-36-37; +375 29-317-95-42. E-mail: auction@cpo.by			

Центр Промышленной Оценки

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона	Продавец	Предмет аукциона (имущество реализуется открытым лотом)
ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703	ООО «ГродноАгроинвест», Гродненская обл., Гродненский р-н, Оделский с/с, д. Бакунь, д. 30	Месторождение «Гродненская база в составе: склад химических средств защиты растений (406,6 кв.м, инв. № 400С/С-7725, составные части и принадлежности: подобное подвальное помещение, асфальтовое покрытие 3396 кв.м, двое ворот, забор (ж/б) 399 кв.м), запорный пункт (16 кв.м, инв. № 400С/С-7724, составные части и принадлежности: два навеса), КПП (46,5 кв.м, инв. № 400С/С-7727, составные части и принадлежности: котельная). В состав предмета аукциона входит охранно-пожарная сигнализация и телефонизация
Сведения о земельном участке: пл. 0,6702 га предоставлен продавцу для обслуживания приобретенных зданий, хранения сельскохозяйственного, промышленного инвентаря и сельскохозяйственной продукции на праве постоянного пользования		
Начальная цена с НДС 20% – 172 800 руб. 00 коп. (снижена на 20%) (1 728 000 000 бел. руб.)		
Задаток 10% от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на р/с №3012343260010 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области, БИК 153001739, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»		
Срок подписания договора купли-продажи: 15 (пятнадцать) рабочих дней после проведения аукциона		
Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, условия оплаты предмета аукциона, а также возмещения затрат и оплаты вознаграждения за организацию аукциона, оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by		
Предварительное извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Звезда» от 12.11.2016 г.		
Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время до объявления его проданным без объяснения причин снятия		
Аукцион состоится 17.01.2017 в 14.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 16.01.2017 до 17.00 по указанному адресу.		
Тел.: +375 17 280-36-37; 8029-317-95-42. www.cpo.by . E-mail: auction@cpo.by		

Утерянный страховой полис по добровольному страхованию от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу в количестве 1 шт. серии БЛБ №1347544 в представительстве Белгосстраха по Молодечненскому району считать недействительным. УНП 600013344

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Могилевский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

сообщает о проведении торгов в виде открытого аукциона по продаже недвижимого имущества, на которое обращено взыскание в счет неисполнения налогового обязательства по поручению Управления по Могилевской области Департамента по гуманитарной деятельности Управления делами Президента Республики Беларусь

Расчетный счет для перечисления задатка	Дата, время и место проведения аукциона	Срок и условия оплаты приобретенного с аукциона имущества
Получатель платежа РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182, р/с 3012154337010 в ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, МФО 153001369	Аукцион проводится 02 февраля 2017 года в 12.00 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 99, офис Могилевской филиала РУП «Институт недвижимости и оценки». Последний день подачи заявок и внесения задатка: 01 февраля 2017 года до 15.00	В течение 20 (двадцати) рабочих дней с момента подписания протокола аукциона на расчетный счет Организатора аукциона
Магазин действует в аренду. Договор заключен по 31.08.2019 г.		

Для участия в аукционе приглашаются граждане, юр. лица и индивидуальные предприниматели Республики Беларусь, иностранные инвесторы, подавшие заявление на участие в аукционе (по форме, установленной Организатором аукциона); предоставлявшие заверенную банком копию платежного поручения о внесении задатка, заявление об ознакомлении с документами, продаваемым Объектом (по форме, установленной Организатором аукциона) и заключившие с Организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (по форме, установленной Организатором аукциона), а также прилагают следующие документы: - юридические лица Республики Беларусь – копия свидетельства о гос. регистрации, копии учредительных документов, копию документа, подтверждающего постановку на учет в налоговом органе; - индивидуальные предприниматели Республики Беларусь – копия свидетельства о гос. регистрации и документа, подтверждающего постановку на учет в налоговом органе; - физ. лица – паспорт, представляющий физ. лица и индивидуальные предпринимателей – паспорт и доверенность, удостоверяющую нотариально; - иностранные юридические лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны учреждения (выписка должна быть произведена не ранее шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с достоверным переводом на белорусский или русский язык; - иностранные индивидуальные предприниматели – легализованный в установленном порядке документ, подтверждающий статус, с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык; - представители иностранного юридического лица, иностранного физического лица или индивидуального предпринимателя – доверенность, легализованную в установленном порядке, с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык.

Аукцион проводится в соответствии с Положением «О порядке учета, хранения, оценки и реализации имущества, изъятого, арестованного или обращенного в доход государства», утв. Указом Президента Республики Беларусь от 19.02.2016 № 63. Победителем аукциона – участник, предложивший наибольшую цену. Условие – наличие не менее 2 участников. Единственный участник имеет право приобрести объект по начальной цене, увеличенной на 5%.

Участник, выигравший торги, возмещает затраты на организацию и проведение аукциона в соответствии со счет-фактурой, которые подлежат уплате в течение 3 рабочих дней после проведения аукциона.

Дополнительную информацию можно получить по тел.: (8-0222) 32-43-98, (8-0291) 400-394; 8-029-624-26-25

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Могилевский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

сообщает о проведении торгов в виде открытого аукциона по продаже недвижимого имущества, обращенного в доход государства по поручению Бобруйского межрайонного отдела Управления по Могилевской области Департамента по гуманитарной деятельности Управления делами Президента Республики Беларусь

Расчетный счет для перечисления задатка	Дата, время и место проведения аукциона	Срок и условия оплаты приобретенного с аукциона имущества
Получатель платежа РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182, р/с 3012154337010 в ОАО «БПС-Сбербанк», МФО 153001369	Аукцион проводится 07 февраля 2017 года в 12.00 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 99, офис Могилевской филиала РУП «Институт недвижимости и оценки». Последний день подачи заявок и внесения задатка: 06 февраля 2017 года до 15.00	В течение 20 (двадцати) рабочих дней с момента подписания протокола аукциона на расчетный счет Организатора аукциона

Для участия в аукционе приглашаются граждане, юр. лица и индивидуальные предприниматели Республики Беларусь, иностранные инвесторы, подавшие заявление на участие в аукционе (по форме, установленной Организатором аукциона); предоставлявшие заверенную банком копию платежного поручения о внесении задатка, заявление об ознакомлении с документами, продаваемым Объектом (по форме, установленной Организатором аукциона) и заключившие с Организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (по форме, установленной Организатором аукциона), а также прилагают следующие документы: - юридические лица Республики Беларусь – копия свидетельства о гос. регистрации, копии учредительных документов, копию документа, подтверждающего постановку на учет в налоговом органе; - индивидуальные предприниматели Республики Беларусь – копия свидетельства о гос. регистрации и документа, подтверждающего постановку на учет в налоговом органе; - физ. лица – паспорт, представляющий физ. лица и индивидуальные предпринимателей – паспорт и доверенность, удостоверяющую нотариально; - иностранные юридические лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны учреждения (выписка должна быть произведена не ранее шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с достоверным переводом на белорусский или русский язык; - иностранные индивидуальные предприниматели – легализованный в установленном порядке документ, подтверждающий статус, с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык; - представители иностранного юридического лица, иностранного физического лица или индивидуального предпринимателя – доверенность, легализованную в установленном порядке, с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык.

Аукцион проводится в соответствии с Положением «О порядке учета, хранения, оценки и реализации имущества, изъятого, арестованного или обращенного в доход государства», утв. Указом Президента Республики Беларусь от 19.02.2016 № 63. Победителем аукциона – участник, предложивший наибольшую цену. Условие – наличие не менее 2 участников. Единственный участник имеет право приобрести объект по начальной цене, увеличенной на 5%.

Участник, выигравший торги, возмещает затраты на организацию и проведение аукциона в соответствии со счет-фактурой, которые подлежат уплате в течение 3 рабочих дней после проведения аукциона.

Дополнительную информацию можно получить по тел.: (8-0222) 32-43-98, (8-0291) 400-394; 8-029-624-26-25

ЗАБЕРЕНО

Главное управление Министерства финансов Республики Беларусь по г. Минску Отдел по ценным бумагам 27 декабря 2016 г. Недвецкий А.Ф.

КРАТКАЯ ИНФОРМАЦИЯ ОБ ЭМИССИИ ПРОСТЫХ (ОБЫКНОВЕННЫХ) АКЦИЙ Открытого акционерного общества «Беловелирторг»

1. Полное и сокращенное наименование эмитента на белорусском языке: полное: акционерное товарищество «Беловелирторг»; сокращенное: ААТ «Беловелирторг»; на русском языке: полное: открытое акционерное общество «Беловелирторг» (далее – Эмитент); сокращенное: ОАО «Беловелирторг».

2. Место нахождения эмитента, телефон, факс, сайт, электронный адрес: Республика Беларусь, 220088, г. Минск, ул. Смоленская, д. 33, тел./факс 80172943000. Сайт: www.belvelir.org.by, электронный адрес: belvelir@tut.by.

3. Основные виды деятельности эмитента: розничная торговля часами и ювелирными изделиями в специализированных магазинах; прочая розничная торговля непродовольственными товарами в специализированных магазинах; оптовая торговля часами и ювелирными украшениями; оптовая торговля прочими бытовыми товарами; прочая деятельность по предоставлению услуг потребителям; сдача внаем собственного и арендуемого недвижимого имущества.

4. Эмитент зарегистрирован решением Минского городского исполнительного комитета от 31 декабря 2

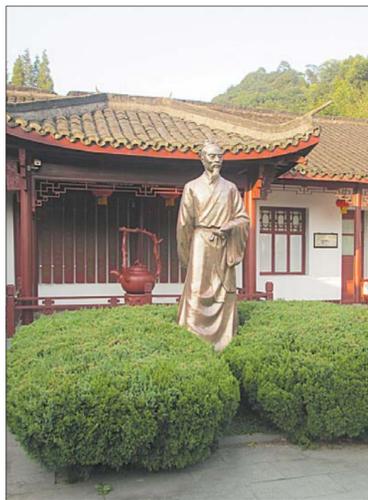

ЧАЙ І КІТАЙЦЫ

Еўрапейцам, якія пабывалі ў Кітаі, лягчэй за ўсё ахарактарызаваць гэту краіну двума словамі: іншая планета. Не толькі таму, што, скажам, з Мінска шлях туды складае каля 11 гадзін. Вылятаеш раніцай, прылятаеш ноччу. Пры гэтым авіякампанія прапануе табе адсочваць траекторыю палёту са спадарожніка, ты назіраеш у рэжыме рэальнага часу, як пад крыламі твайго самалёта з аднаго боку на іншы пераварочваецца ледзь не палова планеты — амаль увесь Еўразійскі кантынент. І гэта ўражвае.

віна, залежыць ад сукупнасці геаграфічных і кліматычных умоў: глебы, колькасці сонечных дзён, тэмпературы паветра, вышыні над узроўнем мора, вільготнасці, сілы ветру і нават ад таго, што расце побач. Есць нават спецыяльны тэрмін, які абазначае ўсё гэта, — тэраур. Напрыклад, чым вышэй знахо-

цьвінага пакупніка, які праходзіў міма яго невялікай крамы. Днямі я спісалася з Сунь Джэньям і папрасіла нагадаць, якім чаем ён нас частаваў. Вось што ён мне адказаў: «Зялёны: «Лун Цзінь», «Бі Лю Чунь», «Сінь Ян Маа Цзянь», «Тайлін Хоукуй», «Чжу Е Цзінь», Улун: «Та Гуань Ынь», «Да Хун Паа», «Фэн Хуань Дань Цунь», тайваньскі, «малочны», з жэньшэнем, «Гуй Хуа». Чырвоны: «Дзянь Хун», «Ці Хун», «Чжэнь Шань Ся Чжун», «Цзінь Цзюнь Мэй». Чорны: пур, «Гуньсі Лю Баа», хуланскі прэсаваны...» Я нават не вытрымала і зачытала яго ліст дацэ. І мы са смехам паглядзелі адна на адну. Я ж кажу — іншая планета.

Скульптура мудраца Лу Юя, аўтара «Чайнага канона» (VIII стагоддзе) ў вёсцы Лун Цзінь.

дзіца чайнай плантацыі, тым больша перападае тэмператур на працягу сутак адчувае халодзе халае надоўга. З гэтым звязана яшчэ адна асаблівасць Паднябеснай — гарачую ваду тут можна знайсці амаль паўсюдна: на вакзалах, у цягніках, кафе, магазінах... Першае, што вам пададуць у віп-рэстаране — імбрычак з кіпнем. І на афіцыйнай завараны зялёны чай у кубачку з накрыўкай, у які прыгожыя кітайкі будучы падліваць час ад часу вар.

Самі кітайцы перакананы, што менавіта зялёны чай дапамагае ім выглядаць маладзейшымі за сваіх еўрапейскіх аднагодкаў. Такой уласцівасцю, тлумачыць яны, напай абавязаны антыаксідантам, якіх у зялёным чаі ўтрымліваецца больш, чым у чорным. Пры гэтым і той чай, які мы называем чорным (у Кітаі яго называюць чырвоным), і дзясяткі відаў зялёнага чаю, а таксама чорны, белы і жоўты чай вырабляюцца з адной і той жа расліны — вечназялёнага чайнага куста або камеліі кітайскай. Вялікая разнастайнасць сыравіны, з якой робяць самы папулярны ў свеце напой, абумоўлена тэхналогіяй вырошчвання, збору і прыгатавання чайнага ліста, а таксама — мясцінамі, дзе ён вырошчваецца. Кожная мясціна мае свае асаблівасці ў Кітаі, дзе стагоддзямі існуюць чайныя плантацыі, знакаміта сваім унікальным чаем, які мае непаўторны водар, колер і смак.

Справа ў тым, што смак чаю, які і смак

купіла «Старыя Белы чай» (праўда, зусім стары быў у тры разы даражэйшы, я купіла ўзростам чайны ліст. Лічыцца, што гэта дазваляе яму назапашваць у сабе ўсе каштоўныя рэчывы ў цэлым дзень і не выдаткоўваць іх халоднай ноччу, адсюль у чаю багаты і доўгі смак.

Рускамоўным наведвальнікам Кітая зручна купляць чай на рынку Ябаалу ў Пекіне — адным з самых вядомых гандлёвых кварталаў сталіцы Паднябеснай, дзе ўсе прадаўцы размаўляюць па руску і для зручнасці бяруць сябе рускія імёны. Мой прадавец чаю Сунь Джэньям мае рускае імя Грыша. Спачатку ён наладзіў для нашай групы з 10 чалавек дзгустачку чаю, потым запісаў, каму чаю чаю і нарэшце сфарміраваў кожнаму пакет. І ўсё гэта за невялікі прамежак часу. Пры гэтым ён адказаў на ўсе пытанні і не прапусціў ніводнага патэн-

цівага чаю, а таксама чорны, белы і жоўты чай вырабляюцца з адной і той жа расліны — вечназялёнага чайнага куста або камеліі кітайскай. Вялікая разнастайнасць сыравіны, з якой робяць самы папулярны ў свеце напой, абумоўлена тэхналогіяй вырошчвання, збору і прыгатавання чайнага ліста, а таксама — мясцінамі, дзе ён вырошчваецца. Кожная мясціна мае свае асаблівасці ў Кітаі, дзе стагоддзямі існуюць чайныя плантацыі, знакаміта сваім унікальным чаем, які мае непаўторны водар, колер і смак.

Справа ў тым, што смак чаю, які і смак

Вёска Лун Цзінь, якая дала назву самаму знакамітаму кітайскаму чаю.

таза, дабратворна ўплывае на зрок, стан зубоў і скуры...

У пекінскай чайнай краме мы даведліся, што самі кітайцы не п'юць ароматызаваныя чай, якія як «малочны ўлун», язімнавы, фруктовы (гэта ўвогуле не чай, сказаў Грыша) і падобныя. У якасці чай кітайцы не дадаюць нічога іншага, таму ароматызаваныя чай каштуюць там не дорага. Напрыклад, «малочны ўлун» можна купіць па цане ад 10 юаняў (1,5 долара) за 100 грамаў, у той час як за 50 грамаў «Лун Цзінь», які быў сабраны ў красавіку, трэба аддаць 100 юаняў. У найбуйнейшай кітайскай інтэрнет-краме самы дарагі чай — «Лун Чжэньхаа» — каштуе 7920 юаняў (амаль 1150 долараў) за 150 грамаў.

Насамрэч добры чай не можа быць танным. Выбар якаснага чаю — вельмі працаёмкі працэс. Напрыклад, гатунак «Лун Цзінь», адзін з самых вядомых і любімых самі кітайцы (назва перакладаецца як «Калодзеж дракона»), збіраецца на высакагорных правінцый Чжэцзян толькі ўручную, каб сарваць верхавіну парастка з двума верхнімі лісцічкамі. Гэты чай пры заварванні не аддзяляюцца, і калі лісцічкі разам з духмянай вадой трапляюць у рот, іх ядуць, бо яны вельмі далікатныя. Кітайцы, дарэчы, пра чай кажуць, што яны яго не п'юць, а менавіта, ядуць, і ў выпадку з «Лун Цзінь» гэта трэба разумець літаральна. Як правіла, кітайцы чай нічым не прыкусаюць, і, канешне, не салодзяць. Смак «Лун Цзінь» невысочны для еўрапейцаў, некаторыя параўноўваюць яго са смакам... шпінату.

Мне пашчасціла патрапіць у старажытную вёску, якая дала назву гэтаму чаю, — там «Калодзеж дракона» вырошчваецца і вырабляецца на працягу 800 гадоў. Чайная вёска «Лун Цзінь» знаходзіцца побач з Ханчжоў, які самі кітайцы называюць «раем на зямлі» з-за прыгажосці гэтых мясцін. У Ханчжоў сёлета, дарэчы, праходзіць саміт «Вялікай дваццаткі».

Чай «Лун Цзінь» таксама бывае розны, яго якасці і кошт залежаць ад часу збору. Найбольш дарагі — той, што сабраны ў сакавіку, з самых першых лісцічкаў у новым годзе. Кітайцы кажуць: лепшы чай той, што сабраны перад святам Цзінь Мінь (свята Чысціні і Яснасці, прыпадае на пачатак красавіка). Ён мае самыя тонкія і

З гэтым звязана яшчэ адна асаблівасць Паднябеснай — гарачую ваду тут можна знайсці амаль паўсюдна: на вакзалах, у цягніках, кафе, магазінах...

далікатныя водар і смак. Кошт такога чаю — 2000—5000 юаняў за 500 грамаў. У гэты вёсцы мы дэгусталі красавічкі, ліпеньскі і жніўнінскі «Лун Цзінь». Дэгустацыя праходзіла наступным чынам: спачатку нам расказалі пра чай, потым раскрылі ўпакоўку самага дарагага, давалі ўдзельчык яго водар, потым прапанавалі параўнаць з водарам «Лун Цзінь», які быў сабраны пазней. Пасля гэтага заварылі кожны чай па чарзе (пачынаючы ад лепшага) і празрыстых шклянках. Дарэчы,

Перад тым, як прадаць, чай у Кітаі абавязкова дадуць пакаштаваць.

лічыцца, што чайнік «Лун Цзінь» вельмі прыгожа апускаецца на дно шклянкі, і гэта сарваць так.

Пасля паездкі ў Кітай прайшло больш за два месяцы. Запакаваны ў фальгавыя пачкі паўкі, калі будзе падараны. А вось не самага дарагага (як мне патлумачыла перакладчыца — на сярэдняй кітайскай сям'ю) белага чаю мы выпілі ўжо больш за палову ад 320-грамавага бліна. Белы чай адрозніваецца ад іншых тым, што ён не п'юць, а маюць, ніколі ў жыцці не піў так многа чаю ўвогуле. Не кажучы ўжо пра зялёны. І гэта прымальна, што 5—7 грамаў ён адпавядае аднаму адзін разу ў суткі, заварваючы адны і тыя ж чайнікі раз за разам на працягу дня. І апошняе заваранне яму падабаецца часам больш за папярэдняе. Дарэчы, спосаб заварвання чаю і працэс яго спажывання кітайцамі таксама вельмі адрозніваюцца ад таго, які мы ведаем. Але гэта — асобная гісторыя.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА. Пекін — Мінск.

10 НАГОД НЕ ВЫКІДВАЦЬ ЯЕЧНУЮ ЛУСКУ

Напэўна, няма такога чалавека, які б не еў яйкі. А ў многіх і свае курчачкі ёсць. А вось луска ад яек часцей за ўсё адпраўляецца на сметнік. Але і яна можа прыносіць карысць.

1. На дачы і ў агародзе

Памыце яечную луску, абсушыце яе і здрабніце любым зручным спосабам. Дадаце яе ў глебу, перад тым як будзеце капаць агарод. На 1 квадратны метр можна выкарыстоўваць луску прыкладна 100 яек. Такі спосаб значна знізіць кіслотнасць глебы. Асабліва добры гэты метад апрацоўкі перад пасадкай таматаў, агуркоў і бульбы. А калі вы здрабніце луску і раскідаеце яе ў агародзе або ў садзе каля раслін, гэта адлучыць смажожу.

2. Падкормліваем пакаёвыя расліны

Разатрыце яечную луску і заліце вадой. Праз суткі можна выкарыстоўваць гэтую ваду для паліва пакаёвых і садовых раслін. Карысныя рэчывы, якія змяшчаюцца ў лусцы, з'яўляюцца выдатным угнаеннем.

3. Лечым многія хваробы

Ужыванне яечнай шкарлупіны дапамагае змагацца з карысам, астэапарозам, праблемамі з хрыбетнікам, кровацывасцю дзёснаў, раздражняльнасцю, алергіяй. Калі вы пакутуеце на астму, ужыванне сродкаў з яечнай шкарлупінай дазволіць пазбавіцца ад прыступаў або, па меншай меры, змякчыць іх. Народная медыцына таксама прапануе рэцэпты лячэння язвы дванаціцпапернай кішкі з прымяненнем лускай яек. Яечная луска дапамагае пры лячэнні апёкаў, паносе, гастрыцы, а таксама для драбнення камяню ў мачавым пузыры і нырках.

4. Узбагачаем арганізм кальцыем

Луска яйка з'яўляецца крыніцай прыроднага кальцыю, які надзвычай важны для паўнаватнаснага развіцця і функцыянавання арганізма. Кальцый таксама можна знайсці ў складзе соды, гіпсу, мелу, але толькі ў складзе яечнай лускай ён практычна цалкам засвойваецца арганізмам. Такая сумешчальнасць тлумачыцца тым, што па самае луска яйка практычна цалкам супадае з чалавечымі косткамі і зубамі.

Дарэчы, жанчынам, якія збіраюцца ў хуткім часе завоўдзіць дзяцей, вельмі карысна папоўніць запасы кальцыю ў арганізме, бо пры яго дэфіцыце роды будуць праходзіць вельмі цяжка.

5. Даём луску маленькім дзецям для ўтварэння касцявой тканкі

Яечная луска вельмі карысная для маленькіх дзяцей, бо ў першыя 3 гады жыцця адбываецца рэгулярнае ўтварэнне касцявой тканкі для фарміравання шкідэта. Менавіта таму дадатковае паступленне кальцыю ў арганізм будзе як нельга дарэчы. Змешвайце здрабненую шкарлупіну з

дзіцячым харчаваннем. Акрамя ўзбагачэння арганізма кальцыем гэта будзе выдатнай прафілактыкай анеміі, рахіту і дыятэзу. Дзіцятці ад 6 месяцаў да 1 года даюць пудру з шкарлупіны на кончыку нажа, ад 1 да 3 гадоў — у два разы больш.

6. Пазбавляемся ад радыеактыўных рэчываў

Арганізм чалавека хутка назапашвае ў сабе радыеактыўныя рэчывы — радыёнукліды, калі яны маюцца ў навакольным асяроддзі. У выніку яны неспрыяльна адбываюцца на здароўі, таму выводзіць іх трэба абавязкова. З гэтай мэтай і выкарыстоўваецца луска яйка. Можна выкарыстоўваць па 1/4 чайнай лыжкі кожны дзень на працягу некалькіх тыдняў.

7. Умацоўваем валасы і пазногці

Кальцый — крыніца прыгожых валасоў і пазногцяў. Калі вы хочаце, каб вашы валасы і пазногці заўсёды выглядалі на «выдатна», то прымайце хоць бы раз на тыдзень яечную луску. Для гэтага ўжывайце 1/3 чайнай лыжкі парашка з лускай з 2 капсуламі рыбага тлушчу.

8. Замена адбельвальніка

Шкарлупіна белага колеру валодае адбельвальнымі эфектамі. Добра растаўчыце яе, завяжыце ў палатняны мяшчак і пакладзіце ў вобратку пральнай машыны, калі мыце белае вопратку ці бялізну.

9. Паляпшаем смак кавы

Калі хочаце паляпшыць смак кавы, дадаце ў турку або ў фільтр каварачку трохі здрабненай яечнай шкарлупіны. Смак стане прыкметна ярчэйшым, ён не будзе горкім, бо кальцый нейтралізуе кіслату. Акрамя таго, пры даданні лускай гэтага апусціцца на дно туркі.

10. Чысціць кухонны посуд

Здрабніце яечную луску. Засыпце яе ў чайнік або тэрмас. Заліце напалову вадой, добра пратрыце і пакіньце на ноч. Да раніцы посуд будзе чыстым. Гэты спосаб падыходзіць для выдалення наліпу і налёту. Таксама луска выдаліць патэльны і бліхі. Насыпіце здрабненую луску на тлустую патэльную, пратрыце губкай.

Даты	Падзеі	Людзі
------	--------	-------

28 СНЕЖНЯ

Міжнародны дзень кіно. 28 снежня 1895 года ў «Гранд кафе» на бульвары Капуцынак у Парыжы адбылася першая публічная дэманстрацыя «жывой» фатаграфіі — сінематографіі, вынайздзенага братамі Люм'ера.

1895 год — нямецкі фізік-эксперыментатар Вільгельм Конрад Рэнтген абвясціў аб адкрыцці ім выпраменьвання, названага пасля яго імем (рэнтгенаўскія прамяні), і стварыў першыя рэнтгенаўскія трубка. За гэтае адкрыццё вучоны быў уганараваны Нобелеўскай прэміяй (1901 г.), стаўшы першым нобелеўскім лаўрэатам па фізіцы.

1908 год — у Вільні заснавана беларускае кнігавыдавецкае таварыства «Наша хата». Арганізавана з мэтай выдання беларускіх падручнікаў і дзіцячых літаратурных беларускіх і іншых мовах. Выпусціла падручнік «Другое чытанне для дзяцей беларусаў». Я. Коласа, ананімым паэму «Тарас на Парнасе», падарожны нарыс «Дзед Завала» Ядвігіна Ш., ілюстраваныя кнігі для дзяцей «Дым» М. Канапніцкай, «Архіп і Лёнька» М. Горкага, навукова-папулярныя выданні.

1910 год — дзень нараджэння (в. Талька, цяпер у Пухавіцкім раёне) Івана Браніслававіча Шацілы, акцёра, народнага артыста Беларусі. У 1932—1961 і 1967—1971 гадах працаваў у Беларускім дзяржаўным акадэмічным тэатры імя Я. Купалы, у 1961—1967 — у Дзяржаўным рускім драматычным тэатры Беларусі. Акцёр моцнага драматычнага тэмпераменту, яркіх эмоцый, сцэнічнага абаяння. Сярод лепшых роляў: Акім Сарока («Паўлінка» Я. Купалы), Мікола («Пагібель воўка» Э. Самуіленка), Янка Купала («Шчасце Паста» В. Віткі) і інш. Удзельнічаў у пастаноўках на Беларускай радыё. Здымаўся ў фільмах «Пяць жаўранкі», «Першыя выпрабаванні», «Вуліца малодшага сына», «Масква—Генуя». Памерў у 1977 годзе.

1920 год — VIII Усерасійскі з'езд Саветаў заснаваў першы саветскі ордэн за працоўную аднаку — ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга. Быў прызначаны для тых груп працоўных і асобных грамадзян, якія правялі асаблівае самаадданасць, ініцыятыву, працавітасць і арганізаванасць у развіцці гаспадарчых задач. Ён узнагароджваў асобныя грамадзяне, прадпрыемствы, установы і калектывы працоўных за выключныя заслугі перад СССР у галіне вытворчасці, навуковай дзейнасці, дзяржаўнай і грамадскай службы.

Было сказана

Янка БРЫЛЬ, народны пісьменнік Беларусі: «Незлічонае мноства дробязей. Можна іх пазнаваць, не пазнаваць, зноў пазнаваць — усё роўна для пазнавання іх не памешае».

СЁННЯ

Сонца	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	9.29	16.54	7.25
Віцебск	9.26	16.36	7.10
Магілёў	9.19	16.44	7.25
Гомель	9.07	16.49	7.42
Гродна	9.42	17.11	7.29
Брэст	9.34	17.20	7.46

Месяц

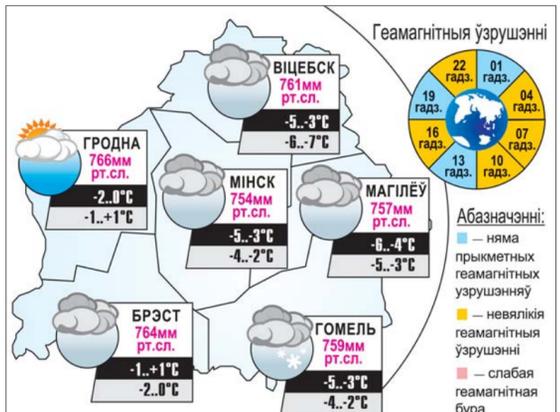
Апошняя квадра 21.12—28.12. Месяц у сусор'і Казярога.

Імяніны

Пр. Аляксандра, Васіля, Паўла, Сцяпана. К. Эмы, Антона, Цэзара.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

Вырашыла пасля шасці не есці. ...Пайду пап'ю баршчу!

— Вы як вартаўніка заапарка адрозніваеце ад малпаў?
— Па перагары?

Задумала сюрпрыз мужу падрыхтаваць, у інтымным плане. Надзела кашаную форму, адкрыла дзверы хатняму, калі ён прыйшоў з работы...
Яго словы: «Я хачу спаць, а ты ідзі пакуль урокі зрабі».

— Ну, ты малайчына! Учора зрабіў больш чым за цэлы месяц!
— Ды проста ў мяне інтэрнэт не працаваў.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТАРСТВАМ ІНФАРМАЦЫЙНАЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЬІЛА, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВИН (намеснік галоўнага рэдактара), В. МЯДЗВЕДЗЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. РАСПЬЛКА, С. РАСПЬЛКА, А. СПАНЭЎСЬКА (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК (намеснік галоўнага рэдактара).
Выдавец — Рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пismaў — 287 18 64, маркетынга — 284 44 04, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовыя самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гомелі: 28 27 27, Магілёве: 32 74 31, на Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтэры: 287 18 81.

http://www.zviazda.by; e-mail: info@zviazda.by, (для зваротаў): zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zviazda.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрадаваныя ёй лісты. Перадруж матэрыялы, апублікаваныя ў «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, назначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адукувана ў Рэспубліканскім універсітэце «Выдавецтва «Беларускі Дом друку» ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 20.008. Індэкс 63850. Зак. № 4958.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 19.30
27 снежня 2016 года.